Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat | פּרייז 20 גראָשען | הײַנט 8 זײַטען

נײַער פֿאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צײַטונג

Nr. 202 (1197 | Łódź, Wtorek 30 Sierpnia 1927 | פֿינפֿטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג ב' אלול תרפ"ז. | Nr. 202 (1197

אַדרעס פֿון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

טשאַנג-סאָ-לין — פּרעזידענט פֿון כינאַ?

גלענצענדע קאַריערע פֿון אַ באַנדיט, וואָס איז פֿאַר'משפּט געוואָרן צום טויט

לאָנדאָן, 29 (ספּ. טעל.) לויט ידיעות וואָס זײַנען דאָ דערהאַלטען געוואָרען פֿון פּעקין זאָל טשאַנג-סאָ-לין אויסגעוועהלט ווערען אַלס פּרעזידענט פֿון דער כינעזישער רעפּובליק.

טשאַנג-סאָ-לין דער הערשער פֿון מאַנדזשוריען, אייגער פֿון די מעכטיגסטע כינעזישע גובערנאַטאָרען איז עטוואָס מיט אַ צײַט צוריק באַטראַכט געוואָרען אַלס אַ באַנדיט. ער איז פֿאַר'משפּט געוואָרען צום טויט, איז אַנטלאָפֿען און זײַענדיג פֿעהיג און געשיקט האָט ער באַוויזען אין אַ קורצער צײַט צו דערגרייכען אַזאַ גלענצענדע קאַריערע, געוואָרען אַ פֿיהרער פֿון די צאָון חילות און נצחון איבער אין אַ טריומפֿאַלען מאַרש איבער דעם טאָל פֿון יאַנגטסעקיאַנג און האַלט אַט איין זיג נאָכ'ן אַנדערען איבער דער וויטער נאַנקינער אַרמיי.

טשעטשוואַנלעס פּראָצעסיע

האָט זיך געצויגען 8 מייל. — אַרעסטען אין פּאַריז. — שׂרפֿות אין באָסטאָן און קעמברידזש.

באָסטאָן 29 (ספּ. טעל.) בעת דער פּראָצעסיע, וואָס האָט באַגלייט די קערפּערס פֿון סאַקאָ און וואַנזעטי צום קרעמאַטאָריום איז צוויי מאָל געקומען צו ערנסטע צוזאַמענשטויסען צווישען דעם המון מיט דער פּאָליציי. אין דער פּראָצעסיע האָבען זיך באַטייליגט א בער 200,000 מאַן. די קערפּערס זײַנען צו באַפֿיהרט געוואָרען צום קרעמאַטאָריום אויף אויטאָס, בעת דער פֿייערונג פֿון פֿערברענען די קערפּערס זײַנען געהאַלטען געוואָרען אַ רייהע רעדעס. די פּראָצעסיע האָט זיך געצויגען אויף 8 מייל.

פּאַריז 29 (אַגענ.) אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע נאָכטען צוזאַמענשטויסען אין פּאַריז זײַנען אין עטליכע טיילען פֿון שטאָדט אַדורכגעפֿיהרט געוואָרען אַבלאַוועס ס'זײַנען אַרעסטירט געוואָרען 400 פּערזאָן, צווישען זיי 50 פֿרעמדע. 8 אַנטיילנעהמער פֿון די לעצטע צוזאַמענשטויסען זײַנען פֿאַרמישפּט געוואָרען אויף אַרעסט פֿון 14 טאָג ביז 8 וואָכען.

באָסטאָן, 29 (ספּ טעל) בעלכטען אַן אָווענד בעת די טייערלעכער זײַנען געווען באַשעפֿטיגט מיט לעשען אַ שׂרפֿה אויפ'ן באָהןהויף זײַנען פֿאַרברענט געוואָרען צוויי רעסטאָראַנען מיט טייער לעשער-מכשירים.

מיט אַ טאָג פֿריהער האָט אַן אַנהענגער צוויי מאָל פּאַסירט אין קעמבריזש: בעת די פֿייערלעשער זײַנען געווען פֿאַרנומען לעשען די שׂרפֿה אין אַ כעמישער פֿאַבריק איז אין אַ צווייטען שטאָט טייל אויסגעבראָכען אַ שׂרפֿה אין דער רעמיזע פֿון די פֿייערלעשער קאָמאַנדע.

מ'רעכענט, אַז די שׂרפֿות זײַנען אַרויסגערופֿען געוואָרען דורך די אַנהענגער פֿון סאַקאָ און וואַנזעטי.

גוואַלדיגע שטורעמס און פֿערפֿלייצונגען אין יאַפּאַן און אַמעריקאַ.

גרויסע היזקות. מענשליכע קרבנות, דערטרונקענע און צושעדיגטע שיפֿען.

טאָקיאָ, 29 (ספּ. טעל.) אין מערב יאַפּאַן זײַנען ווידער פֿאָרגעקומען גרויסע פֿערפֿלייצונגען. אין איינציגע דערפֿער האָבען זיך אָנגעריסען כמעט פֿיל מענשען זײַנען אומגעקומען.

אין דער פּראָווינץ קאָרי זײַנען אומגעקומען 50 מענשען. אין שיקאָקו זײַנען 2000 הײַזער פֿערטאָסטען געוואָרען דורך די ים-כוואַליעס. אַ טייל פֿון זיי זײַנען אָפּגעשווענקט געוואָרען און אויסגעפֿראָגען געוואָרען אין ים.

צוליב אָפּרײַסען פֿון אַ וואָלקען אין נאַגאַסאַקי זײַנען די נידריגערע טיילען פֿון שטאָט פֿערגאָסען געוואָרען. אין שטאָט זײַנען שוין דאָ איבער 50 קרבנות. ביז 5000 הײַזער זײַנען זיך אונטער וואַסער.

לאָנדאָן, 29 (טעל) אַ הוראַגאַן אין יאַפּאַן האָט אָנגעמאַכט גרויסע שאָדענס. אין טאָקיאָ זײַנען אומגעקומען 30 פּערזאָן, אין קאָדי — 27, אין נאַגאַסאַקי זײַנען פֿערוואונדעט געוואָרען 15 פּערזאָן, 8 זײַנען פֿערשוואונדען אָהן אַ שפּור, די מאַטעריעלע היזקות זײַנען זעהר גרויס.

ניו-יאָרק, 29 (ספּ טעל.) בעת אַ גוואַלדיגען שטורעם אין ניו פֿאַונדלענד זײַנען אין דער געגענד פֿון דער שטאָט ד. שאָנס אומגעקומען 33 פּערזאָן. די היזקות פֿון דער פֿערפֿלייצונג און שטורעם האָט באַטראָפֿען 150 000 דאָלאַר, 5 פֿישער-שיפֿען זײַנען דערטרונקען געוואָרען מיט די פֿישערס. אין פּאָרט באָנאַוויסטאַ זײַנען צושמעטערט געוואָרען 25 פֿישער-שיפֿען.

בלוטיגער געשלעג

צווישען קצבים און פֿלייש-פֿיהרער אין וואַרשא.

וואַרשאַ, 29. (טעלעפֿאָניש) אין פּראַגער שחט-הויז איז היינט געקומען צו אַ בלוטיג געשלעג צווישען פֿערשיעדענע מיט די קצבים. אַ גרופּע פֿלייש-פֿיהרער האָבען זיך געוואָנדעט צו די קצבים מיט אַ פֿאָרשלאַג אָפּצופֿיהרען דאָס פֿלייש ביליגער, ווי דאָס פֿיהרען אויס די איצט דאָרט באַשעפֿטיגטע. ס'איז ענטשטאַנען אַ קריגעריי, בעת וועלכער מאיר טאָנדאַפּש (קראָכמאַלנע 29) האָט אַרויסגעכאַפּט אַ מעסער און אַרײַנגעשטאָכען איהם דעם קצב בנימין טורעק (שפּראָקע 23) אין בויך. טורעק איז געפֿאַלען, בעניטענדיג זיך מיט בלוט. דערווייל האָבען זיך דערהערט עטליכע רעוואָלווער-שאָסען און דער 27-יאָהריגער פֿוהרמאַן מרדכי גיפּס (באָשעפּקאַ 13) וואָס האָט געאַרבייט בײַ טאָנדאַפּש איז פֿערוואונדעט געוואָרען אין האַנד און אינבריסט.

טאָנדאַפּש איז אַרעסטירט געוואָרען.

כאָלערע אין פּערסיען און מעסאָפּאָטאַמיען.

טעהעראַן, 29. (ספּ. טעל.) די צאָהל קרבנות פֿון כאָלערע אין באַגדאַד (מעסאָפּאָטאַמיען) דערגרייכט 271, אינם באַניאַנער נאַפֿט-געביט זײַנען פֿון כאָלערע געשטאָרבען 224 פּערזאָן, אין מאַהאַמעזש- (פּערסיען)- 87.

לאָנדאָן, 29 (ספּ. טעל.) די כאָלערע-עפּידעמיע, וואָס הערשט אין פּערסיען האָט זיך איבערגעטראָגען אין מעסאָפּאָטאַמיען און די לעצטע 14 טאָג זײַנען פֿערנאָטירט געוואָרען 252 טויט-פֿאַלען.

פֿון אַ יודיש בית-עלמין

איז געוואָרען אַ דײַטשער הוראַרט-פּאַרק.

בערלין. (י.ט.אַ.) דער שטאָט-ראַט פֿון זילצהיין אין האַרץ האָט באַשלאָסען צו פֿערוואַנדלען דעם אַלטען יודישען בית-עלמין אין אַן עפֿענטליכען פּאַרק.

זייט פֿיל יאָהרען עקזיסטירט שוין נישט אין זילצהיין קיין יודישע קהלה.

הײַנט אונאַב: טרעפֿונג פֿון דער פּראַכטפֿולסטער קאַוויאַרניע אין אונזער שטאָדט רופֿליך:

CAFÉ CENTRAL

פּעטריק. № 48 טעלעפֿאָן 32-11.

העכסטער קאָמפֿאָרט! ערשטקלאַסיגע בעדינונג!

Randes-Vous פֿון דעם עלעגאַנטען לאָדז!

אייגענטימער: ז. געלרובין.

בעמערקונג: 10 פּראָצ. פֿון דער ברוטאָ-הכנסה פֿון היינטיגען טאָג ווערט געשפּענדעט פֿאַר דעם אינטערנאַט און פֿערמע אין העלעניבעק.

809

פֿון „בית-אברהם"

לאָדז, אָגראָדאָוואַ 10

עם גן-ילדים

דאָס איינשרייבען תלמידים אין אַלע מחלקות, ווי אויך אין גן-ילדים דויערט ווייטער. עס ווערט ערעפֿענט אַ העברעע קלאַס.

די למודים הויבען זיך אָן דאָנערשטאָג, ד' אלול (דעם 1. סעפּט ד.י.)

המנהל: אברהם שלאָמאָוויץ.

616

בעמ: אין גן ילדים ווערען אָנגענומען קינדער פֿון 5 יאָהר אָן.

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-62.

ספּעציאַליסט פֿאַר הויט, מיניעריש און מע-גער-שוואַכע קראַנקהייטען. [illegible]

מיט עלעקטריש-לאַמפּען (האָר-אויסבאַל)

נעמט אָן פֿון 3—10 און פֿון 5—8 אָוונט

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פֿאַר לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען, באַהאַנדלונגען אין קונסטליכע באַדי-זון.

נעמט אָן פֿון 3—4 נאָכמיטאָג און פֿון 4—5

דער לעצשניצע „חשלקא".

1-טער לאָדזער טעקסטיל-קאָאָפּעראַטיוו פֿון די האַנדוועבער-מייסטער

(קאָאָפּעראַטיוו מיט באַשרענקטע האַפֿטונג)

לאָדז, זאַכאָדניאַ № 59

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד אייך מודיע צו זיין, אַז פֿון 1. יולי ד. י. איז געגרינדעט געוואָרען

1-טער לאָדזער טעקסטיל-קאָאָפּעראַטיוו פֿון האַנדוועבער-מייסטער

וועלכער וועט האָבען זיין צענטראַלע פֿערקויפֿס-שטעלע אין

לאָדז, זאַכאָדניאַ 59.

מיר האָבען דעם כבוד צו מעלדען די געעהרטע קונדען, אַז צום געגענוואַרטיגען סעזאָן איז אונזער קאָאָפּעראַטיוו פֿאַרזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פֿון וואָלענע-טיכער ווי אויך אַנדערע אַרטיקלען, וואָס נעהמט אָן די האַנדוועבעריי צו קאָנקורענץ-פּרייזען.

די פֿערוואַלטונג פֿון 1-טען לאָדזער טעקסטיל-קאָאָפּעראַטיוו.

היינט עפענט זיך דער 15. ציוניסט. קאנגרעס

באזעל, 29. (פון אונזער ספעציעלען שליח) די ערעפנונג פון קאנגרעס קומט פאר דינסטאג 8 אין אוונט איום נרויסען זאל פון דער מעסע-געביידע. די טאג-ארדנונג פון דער ערשטער זיצונג איז פאלגענדע:

1) ערעפנונג פון קאנגרעס דורך דעם פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע דר. חיים ווייצמאן.

2) ערעפנונגס-רעדע פון דעם פרעזידענט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע נחום סאקאלאוו.

3) באגריסונגען.

4) וואלען פון פרעזידיום.

5) הזכרה-רעדע נאך אחד-העם פון דר. מארטין בובער.

ס'זענען אנגעקומען זעהר פיל געסט, זשורנאליסטען און צוניסטישע טוער. די אלע לאנדעס קאנפערענצן, גרופען-בעראטונגען און צוזאמענפאהרען זענען שוין פארענדיגט. דאס קאנגרעס-געריכט ארבייט זעהר אינטענסיוו און די פוילישע דעלעגאציעס ווארטען נאך מיט אומגעדולד דעם באשלוס בנוגע די וואהלען אין פוילען.

„על המשמר" איז פוילען בעקומען 2 מאנדאטען, התאחדות — 1.

באזעל, 29 (פון אונזער ספעציעלען שליח) דאס קאנגרעס-געריכט האט צוגעשפראכען פאר על המשמר אין פוילען 2 מאנדאטען און פאר התאחדות 1. די דאזיגע מאנדאטען וועלען געהן אויפ'ן חשבון פון „מורחי" און „צת לבנות".

אויך רוים לייקענט אפ
די קלאנגען וועגען איטאליעניש-דייטשע מאנדאטס-אונטערהאנדלונגען.

רוים. (י.ט.א.) די צייטונג „דזשארנאלע ד'איטאליא" פארעפנטליכט אן ארטיקעל, וואס איז, ווייזט אויס, א גע. ספירירט פון די רעגירונגס-קרייזען. דער דאזיגער ארטיקעל טרעט ארויס קעגען די קלאנגען, וואס האבען זיך בעוויזען אין דער אויסלענדישער פרעסע וועגען בלומרשטע אונטערהאנדלונגען צווישען דייטשלאנד און איטאליען מכח שליסען א קאלאניאל-אבמאך און פיהרען א געמיינזאמע פאליטיק ביי דער פעלקער-ליגע, כדי אויסצופילען א גייע פערטיילונג פון די קאלאניאל מאנדאטען. די דערמאנטע איטאליענישע צייטונג קומט צום אויספיהר, אז אין דער מאנדאטען-פראגע זענען די איטאליענישע אינטערעסען נישט אידענטיש מיט די אינטערעסען פון דייטשלאנד.

די קאנפערענץ פון די קרן-קימת-מיטארבייטער אין באזעל.

באזעל. (יט"א). אויף דער קאנפערענץ פון די קרן-קימת-מיטארבייטער האט ה' מ. אוסישקין געהאלטען די ערעפנונגס-רעדע, אנווייזענדיג אויף דער נויטווענדיגקייט צו פארגרעסערן די הכנסות פון נאציאנאל-פאנד, אויף וועלכען עס ליגען נאך בעדייטענדע געלד-חובות פאר פריהערדיגע קניות

ארום אוסישקינ'ס רעפעראט, ווי אויך ארום דער פראגע פון פערקלענערען די הוצאות פון זאמלונגס-אפאראט, האט זיך אנטוויקעלט א לעבהאפטע דיסקוסיע אין וועלכער עס האבען זיך, צווישען אנדערען, בעטייליגט הרב בערלין און ה' שפירא פון אמעריקע.

אין דער קאנפערענץ בעטייליגט זיך א קליינע צאהל דעלעגאטען, מחמת דער קרן קימת צאהלט דאס מאל נישט די הוצאות פון די מיטארבייטער קיין באזעל.

קאנאדער ציוניסטען געזאמעלט
די ערשטע 300.000 דאלאר פאר'ן קרן-קימת

באזעל. (יט"א). די קאנאדער ציוניסטישע ארגאניזאציע האט אויפ'ן חשבון פון צוגעזאגטען מיליאן דאלאר פאר'ן יודישען נאציאנאל-פאנד דעפאנירט אין א באנק די ערשטע ראטע פון 300.000 דאלאר צו דער דיספאזיציע פון קרן-קימת דירעקטאריום מיט דעם בעדינג, אז דאס געלד פון קאנאדע זאל נישט פערווענדעט ווערען אויף צאהלען אלטע חובות, נאר אויף איינצוקויפען נייע ערד שטחים דורכ'ן קרן-קימת פאר דער יודישער קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל.

די פערוואלטונג פון קרן קימת האט בעשלאסען אנצונעהמען דעם תנאי פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין קאנאדע און אויסדריקען א ווארימען דאנק די קאנאדער ציוניסטען פאר זייער פעסיגקייט לטובת דעם יודישען נאציאנאל-פאנד

10.000 פונט היפאטעקען-הלואה פארן קרן-קימת.

באזעל, 29 (טעלעגראפיש דורך יט"א) די דירעקטאריע פון „קרן-קימת" האט בעשלאסען אנצונעמען מיט דער פערזיכערונגס-געזעלשאפט „פעניקס" וועגען א לאנג-טערמיניגער הלואה פון 10.000 פונט אין דער פארם פון היפאטעקען-קרעדיט אויף אויפצובויען דעם נאציאנאל-פאנד-פליגעל אין דער גרויסער געביידע פאר ציוניסטישע אינסטיטוציעס, וואס ווערט געבויט אין ירושלים.

קאנפערענץ פון „התאחדות"

באזעל, 29 (טעלעגראפיש דורך יט"א) אין פרעזידיום פון דער וועלט-קאנפערענץ פון „התאחדות" וואס קומט פאר אין באזעל זענען געוועהלט געווארען: שקאלניק (פון א"י), דעפ. העלנר (פוילען) און ווערטהיים (אמעריקע).

באזעל, 29 (טעלעגראפיש דורך יט"א) אלס דעלעגאט צום ציוניסטישען קאנגרעס פון „התאחדות" איז געוועהלט געווארען ד"ר מארטין בובער.

יודישע טראפיקעס מעגען שבת זיין געשלאסען.
ערקלערונג פון וויצע-פינאנץ-מיניסטער צום יוד. נאציאנאל-ראט

ווארשא, 29. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער יודישער נאציאנאל ראט האט היינט בעקומען א ענטפער אויף זיין ווענדונג צום פינאנץ מיניסטעריום וועגען דער פארדערונג, אז די יודישע אינהאבער פון די טאבאק-געוועלבער זאלען די געוועלבער האלטען געשלאסען שבת און אין יודישע יום-טובים.

אין דעם ענטפער קלערט אויף דער וויצע פינאנץ מיניסטער, אז די דאזיגע פארארדנונג איז אין איינציגע ערטער ערשינען צוליב א מיסווערשטענדניס, און אז די געוועלבער, וואס פערקויפען די מאנאפאל אויסערארטיגען מעגען שבת יא זיין געשלאסען.

פאר די געליטענע פון דער ערד ציטערניש אין א"י

ירושלים, 29 (טעלעגר. דורך יט"א). די הוצאה בוז פון דער בעז. „פיקא" האט געשענקען 500 פונט צוגונסטען פון דורשגעם רפעשלד פאר די געליטענע אין ארץ-ישראל.

ירושלים, 29 (טעלעגראפיש דורך יט"א) דער העברעאישער אוניווערזיטעט האט בעקומען 10 000 פונט אויף צוריק אויסצובויען די צושטערטע טיילען פון אוניווערזיטעט, וואס האבען געליטען בעת דער ערדציטערניש.

ווי בעוואוסט, האבען אמטייסטען געליטען פון דער ערדציטערניש די יורנאליסטישע און לעמישע אינסטיטוטען.

א קאמפאניע פאר רעליגיעזע ערציהונג אין אמעריקא

ניו-יארק. (יט"א). דער פארזיצער פון דער יודישער ערציהונגס געזעלשאפט אין ניו-יארק האט ערקלערט, אז די געזעלשאפט האט בורשה פון 16 טען נאוועמבער ביז דעם 21-סטען דעצעמבער די כצפיהרען א'אקציע, כדי שאפען מיטלען אויף געבען א רעליגיעזע ערציהונג נאך 10.000 יודישע קינדער אין ניו יארק.

מיט דער קאמפאניע וועט אנפיהרען ה' אברהם קאהען.

62 שולערינס און 87 שולער פון די יודישע רעליגיעזע שולען, וואס האבען זיך אויסגעצייכענט אין די יודישע למודים זענען ארויסגעשיקט געווארען דורך דער געזעלשאפט אויף זומער-קאלאניעס. די געזעלשאפט ערהאלט יעהרליך 4700 פריזען די סטיפענדיע שולע.

ד"ר אייזענשטאדט ווידער ארעסטירט.

ווארשא, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). ווי מיר האבען געכנען מיטגעטיילט אין ד. „ג. פאלקס-בלאט" איז אין ווארשא ארעסטירט געווארען דער בעקאנטער שול פיהרער ד"ר אייזענשטאדט, און איהם איז פארגעלעגט געווארען אין פערלויף פון 40 שעה צו פערלאזען פוילען.

דערווייל איז ער בעפרייט געווארען און האט זיך היינט א געהויבען משתדל צו זיין, וועגען פערבלייבען אין ווארשא, אויף ווייניגסטענס פערלענגערען דעם טערמין פון ארויספאהרען.

היינט בייטאג איז ער ווידער ארעסטירט געווארען און לאקאל פון די „פאלקיסטען" אויף קאזים-ליצקא 15 און איז אבגעפיהרט געווארען אין רעגירונגס קאמיסאריאט.

די 8-קלאסיגע גימנאזיע
מיט רעגירונגס-רעכט
„בית-אלפא"
60 צעגעלניאנא 60
810
די קאנצעלאריע נעמט אן איינשרייבונגען פון קאנדידאטען אין אלע קלאסען פון a ביז 7-טע קלאס. יעדען טאג פון 10 ביז 1.
די עקזאמענס און די למודים פאנגען זיך אן ד. 1. ווזשעשען 9 פארם.

Dr. med.
BRAUN
פאלודניאווא 38
טעלעפאן 40-26
צוריקגעקעהרט.
ספעציאליסט פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען און מאנער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-לאמפ (הער-אויספאל)
נעמט אן פון 9—11 פריה און פון 5 — 8 אבענד

הגמנסיה העברית „יבנה" בלודז
ציגעלנינה 75
תלמידים חדשים מתקבלים בכל יום לפני הצהרים בלשכת בית הספר מן 11-1.
למכינה A° מתקבלים ילדים בני שש, בלי שום הכנה.
בחינות הכניסה - ב30 VIII.
המנהל.
עס ווערען אנגענומען איינשרייבונגען פון נייע שילער יעדען טאג פארמיטאג אין שול-קאנצעלאריע פון 11—1.
אין דער מכינה A° ווערען אנגענומען קינדער פון 6 יאהר אהן שום פארבערייטונג.
אייטנטריטס-עקזאמענס — דעם 30/8 און דעם 31/8.
אנהויב פון די לעקציעס—דעם 1/9.
דער דירעקטאר
086

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
JACÓB KARMAZYN
2 פאלודניאווא 2
צוריקגעקעהרט
529
אין עקספאנגנט פערזענליך

Dr. A. Gibiański
צוריקגעקעהרט.
560

אכטונג, עלטערען!
חדר „משה זכר" מאָזעס נאוואמיעסקא 4
איך מאך בעקאנט, אז מיין שול-חדר ווערט געעפענט דעם 1-טען סעפטעמבער מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויך מיט גוטע לעהרערס ווי אויך ווערט אין מיין חדר (אוהל תורה) געלערנט דורך בעריהמטע ארטאדאקסישע מלמדים חומש ורש"י, תנ"ך, פירוש התפלה, שלחן ערוך, גמרא ותוספות: 995
בעמ. אויך שרייבען און לעזען העברעאישע און יודישע בריף: אויך קינדער אויף אלף ובית און ווייטער- ווערען אנגענומען צו לערנען צו יעדער צייט צו מעסיגע פרייזען.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08
היילט גאנץ פערנעכלעסיגטע ציין און מויל-קראנקהייטען. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג. ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין. נעמט אן פון 9—12 נאכמיטאג פון 3—7 אזייגער אבענד. בילינע פרייזען. 1481

אין לאטעריע-קאנטאר פון
ברייטשטיין נארוטאוויטש
31
קען מען אלע טאג בחנם נאכזעהן די אפיציעלע טאבעלע און ס'ווערען אויסגעצאהלט אלע געווינסטען.
לאזען צו דער 1-טער קלאס שוין צו בעקומען.
מיט אכטונג ברייטשטיין,
נארוטאוויטש 31.
780

א געוועלב מיט וואוינונג
קוואנטאל מיט 2 שטובען און קוך מיט 2 שויפענסטערס אין דער געגענד פון זאוואדזקא ביז נאווראט. ווערט פון זאפארט געזוכט.
אפערטען אונטער „געוועלב" אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.
916

ווינכטיג פאר די זאכען-בראנזשע.
אין דער מעכאנישער שטרימפ-פאבריק
נארוטאוויטשא 34
ווערט אנגענומען אויסצוארבייטען אויף לוין אלערליי שטרימפ אויף מאשינען פון 112-ער ביז 220 ער מיט 5 פאדעם—פיהרער. עס ווערט אויך אנגענומען צו פארבירען. פאר שנעלע און רעעלע בעדינונג געווארנט מיט אכטונג הויזנער און קאמפ.
085

ŻEŃSKIE SEMINARJUM NAUCZYCIELSKIE
Tow. Uniwersytetu Robotniczego
w Łodzi, ul Piotrkowska 18
przyjmuje na 1 kurs kandydatki bez różnicy wyznania ze świadectwem ukończenia 7-kl. szkoły powszechnej. 619
Początek roku szk. 1 września 1927 r.

Wyższe
Gimnazjum Humanistyczne Męskie
I. KACENELSON
Cegielniana 28, tel. 51-79.
עס ווערען אנגענומען שילער אין אלע קלאסען. קינדער פון 6 יאהר ווערען אנגענומען אהן עקזאמענס.
פאר שילער (אבסאלווענטען) פון פאלקס-שולען וועלען געמאכט ווערען גרויסע פערלייכטערונגען ביים אננעהמען זיי אין 4-טען און 5-טען קלאס.
אין דער ערשטער העברעאישער פרעבעל-שולע (לויט דעם נייעסטען ענטוויקלונגס-סיסטעם) ווערען פערשריבען קינדער פון 4 יאהר אן.
ביים איינשרייבען די שילער דארפען בייגעלעגט ווערען א מעטריקע און א פאקען-שיין.
די קאנצעלאריע איז טעטיג טאג-טעגליך, פון 10—1 פריה און פון 4—6 נאכמיטאג.
די דירעקציע.
878

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 30. אויגוסט 1927

צו דער דערעפענונג פון 15. ציוני. קאנגרעס

מלכותא דשמיא ׀ אויפ׳ן וועג צו דער יודישער מלוכה.

(צו דער דערעפענונג פון ציוניסטישען קאנגרעס).

פון ד״ר א. ש. יורים.

הערצל׳ס געניאלער זאך איז עס געווען: דער ציוניזם איז דאס יודענטום אויפ׳ן וועג. אין דעם קומט צום אויסדרוק א טיפע יודישע וועלט-אנשויאונג, וועלכער איז איהר שלימות געווען אפשר אומבעקאנט פאר׳ן מחבר אליין.

א צעזייט און צושפרייט פאלק ווערט צוזאמגעלט, ווערט ציוניזירט, ווערט אנגעקניפט אין איין ציל-באוואוסטען ארגאניזם, ווערט אנגעפילט מיט איין קאלעקטיווען ווילען. א ציבור בעט, שטאט זירטע מאסע פון זיבעציג מדי גות, מיט זיבעציג לשונות מיט זיבעציג קאפיטלען ווערט דערצויגען צו אן איינהייטליכען געדאנק פון א מסירות-נפשדיגער מענשען-הויפען. אן אימפעקט פון בלינדען גורל, א שפיל פאלס אין די הענד פון פרעמדע כחות, וואס ווערט שטענדיג געשמיסען און מיט-געשלעפט און אנגעווארפען ווען ער איז איבעריג, ווערט אויפגעציטערט צו דערפירען זיין אייגענע הענד און איי גענע מוסקולען — צו דערלייזענדער־מאכט. די וואס זענען יאהרהונדערטע געפייניגט אלס יודען, געשפיגען אלס מענשען, דערנידעריגט, גערעכט, פארשווארצט און פערשנהמט און תמיד אהן פארוואס אהן א פארוואן — דערזעהען פאר זיך פלוצלינג דאס ליכט פון האפנונג, דעם אויפשפיגענדען גלאנץ צו קאנטורען פון מלכות בית דוד, און ווערען מגולגל פון יודען שמערץ און יודען פיין אין יודען-שטאלץ. דער קוסטער יעבורטס-געשריי פון א בעבייטער יודישער מענשהייט.

ווי ער האט פאראויסגעזעהן, אז עס וועט קומען א צייט, ווען די פארגלייווערטע היסטארישע לעבנס-פארמען וועלען זיך צושטעגעריידערען און צו-לאזען ווערען אין הייסע וואולקאנישע לאוועס. דעמאלט וועלען מיר אין עקסקונדען דורכמאכען יאהר-הונדערטער, דורכלייזען און אויסבלוטען, דעמאלט אבער וועלען מיר קאנען זיך קריינע-סען אין די רעדער פון געשיכטע פראצעס, און קאנען אין מאמענטען דורכפיהרען אזעלכע רעוואלוציאנערע בעפרייענדע אקטען, אויף וועלכע ס׳וואלטען זיך פריהער יאהר-צענדליגער געמוזט צוגיפלאנען און שמידען אין שטילקייט און שלום, דורך ארבייט און גייסט. אונזער לעבען לויט אונזער פיסטען רצון, א לעבען, וואס וועט זיין אנדערש זיין פון דעם ביז איצטיגען.

נאך זענען נישט פערהיילט אירע פא׳ס אלטע וואונדען, און שוין בלוטען נייע און נאך גרעסערע שטראמען. דער האס פון פאלק צו פאלק, פון קלאס צו קלאס, פון מענש צו מענש פילט אויס דעם אינהאלט פון דער זינדיגער וועלט. א קאמף פון אלע געגען אלע, אן אייביגער אומרוה בושעוועט אין איהרע גלידער, כדי יעדעס מאל ווע-זוואויש אויסצוגיסען, און פארגיכטען אלץ. וואס איז הייליג און טייער, דעם לעבענס זין און לעבענס-אחוק. און איבינער פחד איז אויף דעם דער-שראקענעם פנים פון דער מענשהייט.

און הערצל׳ס חלום, דער חלום פון די שענסטע דיכטער און דענקער אין אונזער און אלוועלטליכער געשיכטע. צוהט זיך א גאלדענער פאדים פון משה׳ס סאציאלער גערעכטיגקייט און וועלט-שלום פון די נביאים, דורך די איסיים א ספר ישעיה׳ס, צו די שבתי צבי׳ס ישראל בעל־שם-טוב׳ס און ווילנער גאון׳ס, ביז ס׳ווערט אונזער חלום, וואס פארלירט זיך אין הימעל בלויקייטען, און ווערט פלאנמעסיגקייט און אקציע דורך הנס און פינסקער, הערצל און אחד העם, בערדיטשעווסקי און סירקין.

ניי-יהודה דארף א ניי-מענשהייט זיין, נישט בעלעסטיגט דורך די בייזע שא-טענס פון פערגאנגענע לייד׳ן, פער-טיפט און פעראיידעלט צו די העכסטע אויפגאבען, א פרישע פרעהליכע ארבייטס און קולטור-געמיינשאפט, א מלכותא דשמיא!

איז בעקומען די וואונדערליכע גע-לעגענהייט, צוליב וועלכער ס׳האבען געקעמפט די מאקאבעערס און בר-כוכבא׳ס, דאס דאזיגע פארוואס מיר האבען זיך געלאזט ברענען אויף אויפ׳ן דעם פעס, פארוואס ס׳האבען זיך געגאסען טייכען בלוט פון טאג ביז דיגיע-פער, פון די ימי חמעלניצקי ביז די ימי פעטליורא, צוליב וואס מיר האבען אויסגעהאלטען אלע שמוצעס פון דער גאנצער וועלט, איהרע אויפשטייגען און א הערע פערברעכענס, איהר לייכטזין משוגעת, איהר גרויזאמקייט און צו-פלאסטעקייט, א הר ווייסען שרעק, איהר מיאוס פעררעט, איהר שווארץ פחד, וואס עס האבען בעמרו׳ט אונזערע חלום׳ס פון אלע צייטען און אלע דורות: דאס מאל איז דער גורל אין אונזערע הענד. דער גורל און די מעגליכקייט, די מאכט און די קראפט.

מאמע רחל׳ס קבר איז נאך אלץ א קבר, ארום וועלכען סוואויען בייזע שא-קאלען. דאס לעדיגע לאנד ווארט אויף זיינע קינדער. און א יוגענד איז גרייט, וואס האט אראפגעווארפען פון זיך דעם גלות-שטויב און אירמאן׳ס פאלשע מאסקעס, וואס וויל מיט איהר הארץ-בלוט דורכווייקען די נאר׳ תוהו׳ע ערד, זי זאל צוריק ווערען א מאמע-היים פאר א פאר׳יתומ׳ט פאלק. א פרייהייטס-ארמיי אהן ביקסען אהן הארמאטען — א ארמיי הממרה און אקראווינעס, און אן אחרית-הימים-ארמיי, וואס גהט צוריק פארבעטען די אלטע היים נישט פאר גימענדיג נישט קיין איינען נישט קיין פרעמד בלוט.

אן ארמיי פון יוגענד אין ליבע און שלום, וואס פערטראכט זיך אויפצושטע-לען די הימלישע מלוכה אויף דער ערד.

נישט אומזיסט זענען פערברענט גע-ווארען די ברונא׳ס און הוס׳ט, נישט אומזיסט האבען געקעמפט די מארקס׳ס און לאסאל׳ס, נישט אומזיסט זענען אזוי מארטיש העלדיש געפאלען די זשאן זשארעס און גוסטאוו לאנדויערס, די קארל ליבקנעכט׳ס און ראזא-לוקסעמבורג׳ס, ווייטער בלאסט ניסט זיך צו מיט דעם בלוט פון אונזערע הייליגע קדושים, פון אונזערע הירש לעקערט׳ס, פון אונזערע שומרים און ארבייטער, אונזערע ברענער׳ס און טרומפעלדארס. און כדי א סוף זאל זיין צו אלע מלחמות און רעוואלוציעס, צו אלע נאציאנאלע און קלאסען-קאמפען, צו אלע טייכען בלוט און טרערען — גהט זי, די יו-דישע יוגענד, די ארמיי פון ליבע דוחקי-הקץ ברייטען צום לעצטען זעלבסט קרבן אויפ׳ן מזבח פון א נייעם אלמענש היימס-בית המקדש.

ס׳איז א גרויסער נסיון און ב״ויס איז דער מאמענט.

האט דער גרויסער „נו מייסטער סאלעס" פון אונזער בעניאונג, דער גרויסער וועגווייזער קאנצענטרירט דאס גאנצע פראבלעם אין איין „ווען איהר ווילט זיי וויל גאר פרייהייט און אזא היים קאן נאר געבויט ווערען אויפ׳ן יסוד פון פרייוויליגקייט דורך מענשען מיט גוטע הערצער און ריינע געדאנ-קען.

אונזער בעוועגונג איז א פרייוויליגע. מיר זענען א פאלק אהן א לאנד און אונזער לאנד איז א לאנד אהן א פאלק. און מיר דארפען דעם פאלק-אהן-א לאנד צוריקגעבען, צוריק שאפען דאס לאנד אהן א פאלק. ס׳איז די גראנדיעזעסטע אויפגאבע אין דער מענשליכער געשיכ-טע, וואס פארלאנגט א מאביליזאציע פון אלע מאטעריעלע און גייסטיגע אוצרות, פון אלע פיזישע און מאראל שע כחות, פון אלע יודישע קערפערס און נשמות. מיר מוזען אליין אז בעשע-לען אונזערע ארבייטער-באטאליאנען, זארגען פאר טראנספארט און איבער-גאנגס צייט, פאר געזונדהייט און ער-צ היונג.

פרייוויליגקייט אין די קרוין און שיינקייט פון דער שיבת ציון-בעוועגונג. דער געניאלער נביא-פיהרער האט גלייך ביים ווינעלע בעשאפען די פונ-דאמענטען פון דעם פרייוויליגען מלוכה-אפאראט אויף דורכצופיהרען דעם מא-ומענטאלסטען אקט אין דער וועלט-געשיכטע, די העכסטע פרייהייט, די כ׳ן העכסטען דראנג, זעלבסט דיסציפלין און זעלבסט-שטייער סיי אויפ׳ן ארט סיי אין הינטערלאנד. קיין זשאנדארמען וועלען זיי נישט אייגקסירען, קיין צוואנג-מאכט וועט זי נישט אנטרייבען, קיין ארעסטען זענען נישט פאראויסגעזעהן.

ס׳איז א מלחמה אין אונזער לאגען. א מאביליזאציע פון אונזער בעסטער ארבייטס-קראפט אויף די פראנטען, געלד-קראפט אין הינטערלאנד. די ארבייט, וואס שטעקט אין געלד זאל מגולגל ווערען אין גאלדענע ארבייט. דאס זומ-פיגע פערגענגליכע געלד זאל פער-וואנדלען זומפען אין גינגאלדענע גן-עדן׳ס, אין אייביגע געלד-אוצרות! געלד דענער ווייך אין הימלישער ווייטשאפט! און בעפרייטע יודען אויף בעפרייטער ערד.

אונזער בעוועגונג א מלוכה אויפ׳ן וועג. און די דאזיגע מלוכה קאן צו-שוואומען צו איהר נאטירליכען פארט ביים ים התיכון, ווען די מאטראזען וועלען אלע טריי בלייבען צו זיך, צו דער היסטארישער שליחות, וואס רוהט אויף אונז. ביים ווינעלע פון אונזער „קאנגימער מלוהה" אין באזעל זענען געווען די בעסטע קינדער פון אונזער פאלק. זיי האבען אבער גיכער זיך, איידער דאס פאלק פערראטען. גיכער ווייער איידעל איידער גריישאפט פון דער מאסע. דאס מאל איז ווידער א גייסטער ענטשיידענער מאמענט. דער געדאנק מוז זיך זאפארט פארען מיט דער טאט. וואס ס׳ווערט הייגט בע-שלאסען, מוז מארגען דורכגעפיהרט ווערען. דאס פרייהייטס-שיף איז ווידער אין סכנה. מוזען אלע אונטערשפארען און מיטשלעפען.

אלע!

יעדער לויט זיין קראפט, און זיין אינהאלט.

פון באזעל ביז באזעל.

(א בריף פון דעם יובל-קאנגרעס) — פון סענאטאר דר. מיכאל רינגעל.

אויף דעם איצטיגען קאנגרעס בין איך געקומען מעהר ווי מיט א וואך פאר זיין ערעפנונג. ווארום עס איז גוט נאך פאר דעם אנהויב פון דער פיבערי-שער אטמאספערע, וואס איז פאר בונדען מיט די בעראטונגען, אויף ווייל כע די צייט איז תמיד מיגימאל באראכענט. — עס איז ווי געזאגט גוט פאר דעם איינצעלנעם רוהיג צו קאנען רו-היג און פאר אלעם אביעקטיוו באאור-טיילען אויף ווייפיל מיר זענען אין די לעצטע צוויי יאהר געגאנגען פאראויס אדער צוריק.

פאר אונז יודען און אויך פאר אונז ציוניסטען איז אזא בעאורטיילען „קיח-לעהיים" א זעהר גוטיגע זאך. אלס א פאלק, וואס איז שוין אזוי פיל יאהרען פערנוואויגט פון מלוכה לעבען און פון איינצעלנער פעראנטווארטונג פאר זיין גורל זענען מיר שטענדיג גענייגט צו עקזאגערירען.

„באלד הימעלהויך יויכצענד, באלד צו טאדע בעטריבט" — ווי דער דייטשער פאעט זאגט.

מיר איבערטרייבען אין אפטימיזם, כדי באלד נאך דעם ארייגצופאלען אין דעם גרעסטען פעסימיזם און פערברע-כען די הענד, אדער נאך ערגער: פער-לאזען די הענד, כדי אויסצוקוקען זיך ווארטען אויף א נס...

דאס לעבען פון פאלקער לערנט אונז אבער אנדערע געזעצען.

פערהאן מאמענטען פון דערפאלג און עס האבען מאמענטען פון ירידה און פון מאמענטען פון סכנה — אויב דער גייסט פון דעם פאלק און זיין ענערגיע פאלען אבער נישט, און אויב בראש פון דעם פאלק שטעהען פיהרערס מוטיגע און ענערגישע, דאן מוז דער טויטער פונקט אין דער ענטוויקלונג בייגעקומען ווערען און עס מוז נעבאנ-גען ווערען פאראויס.

ווען עס איז געקומען די באלפור-דעקלאראציע — אוב איז זי אליין נישט געקומען, נאר זי איז געווען דער רע זולטאט פון לאנג-יאהריגע אנשטרענגונגען, — דאן האט אונזער פאלק אין א פלוצים׳דיגען אויפרייס פון בעגייסטערונג אין בעגצען פערגעסען אין אזעלכע „קליינינקייטען", ווי די ארבעטער-פראגע אין אנדערע נישט ווייניגער שטארקע שונאים פון ציוניזם, סיי מחוץ ענגלאנד, סיי אין ענגלאנד גופא, — פערגעסען אויך, אז פינאנציעלע מיטעל זענען נויטיג, ווען א פאלק, ווי אונזער וויל שאפען א מלוכה פון דערוויטערנס, קומען אהין מדבר לים און קויפען די ערד אויף צו בעזעצען זיך א.א.וו.

היינט ווידער זעהט מען נישט מעהר ווי קריזיס און מען פערגעסט פון דער אנדערער זייט ווענען אזעלכע „קליי-ניגקייטען", ווי דאס, וואס דער וועדער-שטאנד פון די אראבער און זייער פיינד ליכע בעציהונג צו די יודען האט זיך בעדייטענד בעענדערט אין דער לעצטער צייט ווי זיי זענען בעווארען פריינדלי-כער, אין אז די אראבער הויבען זיך אן ווינשען, אז די יודען זאלען קומען אין לאנד ארויין.

דאס איז א זעהר ווילטיגער פאקט-שריט.

מען פערגעסט ווענען נאך איין „קליי-ניגקייט" — נישט קוקענדיג אויף דער באלפור-דעקלאראציע איז וואס פאר יאהר פארהאן געווען א מעגליכקייט און א סכנה, אז די דעקלאראציע וועט נישט קוקענדיג אויף אלץ פערבלייבען נישט מעהר ווי א שטיקעל פאפיר, א טויטער כתב אין מעהר גאר נישט. עס איז אויך געווען א מעגליכקייט, אז ענגלאנד, די מאנדאטען-קאמיסיע און דער פעל קערבונד-ראט זאלען ערקלערען די דע-קלאראציע אלס זאך אהן א פראקטישער בעדייטונג, אדער אפילו איינגאנצען זי צוריקציהען.

דערמאהנט אייך: די רעזאלוציעס פון דער מאנדאטען-קאמיסיע פון פעלקער בונד אין יאהר 1924, שטעלען זיך צו דער פראגע פון יודישער אימיגראציע קיין ארץ ישראל ממש פיינדליך. דער-מאהנט אייך אן דעם, אז ווען משער-טשיל איז געווען קאלאניען-מיניסטער האט דאס השרון-הויז אין לאנדאן אנ-גענומען א בעשלוס, וואס איז געווען געריכטעט געגען ציוניזם און פאר די אראבער. דערמאהנט אייך אן דעם „ווייס-בוך" פון טשערטשיל, וואס ביט דער באלפור-דעקלאראציע אזא איי-נטערפרעטאציע, אז עס וואלטען גענוג געווען נאך עטליכע אזעלכע אינטער-פרעטאציעס, און פון דער באלפור-דעקלאראציע וואלט גאר נישט געבלי-בען פאר דעם ציוניזם.

איז היינט, אין דעם יובל-יאהר פון דעם ערשטען באזעלער קאנגרעס מוז מען פעסטשטעלען, אז נישט נאר מיט די אראבער האבען זיך בעמאכט פריינד-ליכקייטען פון צוזאמען-לעבען, נור עס איז אויך פעסטגעשטעלט ווי דאס „ברוי-ווייסע בוך" פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאנדאן שטעלט פעסט — „א בעציהונג צווישען דער ציוניסטי-שער ארגאניזאציע און צווישען דער ענגלישער רעגירונג, וואס איז קיינמאל נאך נישט געווען א הערציגערע ווי די „היינט" און אז „דאס שטאטען פון א יודישער גאציאנאלער היים אין ארעס-לישע פאלטיק מיט אפיציעלער יודישער באציהונג" — ווי, אז „דער" ... לען פון דער יודישער פאלק געהאלטען אלס א בעסער יסוד פון דער בריטישער פא-ליטיק, ווי אויך, אז „די שטעלונג פון דעם קאלאניען-מיניסטעריום איז געווען צו דער ציוניסטישער ארבייט א פריינד-ליכע און א חיזוק־געבענדע".

און די דאזיגע דעפיניטיווע ענדע-רונג אין דער ענגלישער פאליטיק לגבי דעם ציוניזם איז געקומען גראד אין מאמענט ווען די יודישע קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל מאכט דורך א שווערען קריזיס.

עס איז פאר אונז א זעהר גוטער סימן, וואס דאס ווייסהעלענדיגע ענגלאנד בעטראכט דעם דאזיגען קריזיס פאר א פארביי-געהענדען און וואס ענגלאנד גלויבט, אז דאס יודישע פאלק וועט איהם בייקומען מיט די אייגענע כחות, און אז נישט קוקענדיג אויף דעם קריזיס וועט די יודישע קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל און דאס שאפען דארט א יודישע נאציאנאלע היים ווערען א גע-שעהענער פאקט. א ווייטערער גוטער סימן איז דער פאקט, וואס גראד אין קריזיס-יאהר איז די רוטענבערג קאנ-צעסיע און די קאנצעסיע אויף עקס-פלאטירען דעם ים המלח דעפיניטיוו איבערגעגעבען געווארען צו יודען.

און נאך זענען פערהאן געוויסע צייכען, וועלכע ווייזען אן דערויף, אז פריהער אדער שפעטער וועט קומען א צייט ווען דאס פאסיווע, ווי אויך דאס פריינדליכע ציקוקען זיך פון געוויסע רעגירונגען, ווי אויך דאס יודישע פאלק שרעקען זיך אן, כדי מיט אייגענע כחות דורכצופיהרען אין ארץ ישראל דאס ריזיגע קאלאניזאציע-ווערק וועט מאכען פלאץ פאר אנ׳אקטיווע מיטהילף פון די זעלבע רעגירונגען ביי אונזער גרויסער נאציאנאלער ארבייט.

אלענפאלס מוזען מיר פעסטשטעלען, אז די פערגרעסערטע אקטיוויטעט פון דער אויסוואנדערונגס פאליטיק אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועלכע זאל זיין אומפאלאם טימפאטיש, וואס צום סוף דארף שאפען די אמאסטבערע פון אקטיווער הילף אויך אין די נישט-יודישע קרייזען, ביי די רעגירונגען און פארלאמענטען.

דאס פערגרעסערן פון דער דאזיגער אקטיוויטעט פון דער עקזעקוטיווע איז אהן שום ספק אין א גרויסער מאס א פערדינסט פון דער ציוניסטישער אפא-זיציאנעלער קריטיק אויף די לעצטע 2 קאנגרעסען.

באזעל, אויגוסט 1927.

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פֿאָלקסבלאַט
30 אויגוסט 1927.

30 דינסטאָג **ב** אלול תרפ״ז	אויגוסט זון-אויפֿגאַנג 4.28 זון-אונטערגאַנג 6.49 לענג פֿון טאָג 13, 12

רעגיסטראַציע פֿון יאָהרגאַנג 1909.

אין מיט׳ן סעפּטעמבער הויבט זיך אָן די מיליטער-רעגיסטראַציע פֿון אַלע יונגעלײַט, וועלכע זענען געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1909, די פּוילישע בירגער, וועלכע וואוינען אויפֿ׳ן שטח פֿון דער שטאָט לאָדז. צו דעם צוועק דאַרפֿען זיך די יונגעלײַט ווענדען אין רעגיסטראַציע-לאָקאַל אויף פּראָנושקאַ 10, לויט פֿאָלגענדען סדר:

דעם 15. סעפּטעמבער: די, וועלכע וואוינען אויפֿ׳ן שטח פֿון 1. קאָמיסאַריאַט און זייערע פֿאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות פֿון A ביז G איינשליסליך; 7. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז F;

דעם 16. סעפּטעמבער: 1. קאָמיסאַריאַט פֿון H ביז Ł; 7. קאָמיסאַריאַט – פֿון G ביז K;

17. סעפּטעמבער: 1. קאָמיסאַריאַט – פֿון M ביז S; 7. קאָמיסאַריאַט – פֿון L ביז P;

19. סעפּטעמבער: 1. קאָמיסאַריאַט – פֿון Sz ביז Z; 7. קאָמיסאַריאַט – פֿון R ביז U;

20. סעפּטעמבער: 2. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז N; 7. קאָמיסאַריאַט – פֿון W ביז Z;

21. סעפּטעמבער: 2. קאָמיסאַריאַט – פֿון O ביז Z; 8. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז G;

22. סעפּטעמבער: 3 קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז D; 8. קאָמיסאַריאַט – פֿון H ביז M;

23. סעפּטעמבער: 3. קאָמיסאַריאַט – פֿון E ביז G; 8. קאָמיסאַריאַט – פֿון N ביז Sz;

24. סעפּטעמבער: 3. קאָמיסאַריאַט – פֿון H ביז K; 8. קאָמיסאַריאַט – פֿון T ביז Z;

26. סעפּטעמבער: 3 קאָמיסאַריאַט – פֿון L ביז O; 9. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז L;

27. סעפּטעמבער: 3. קאָמיסאַריאַט – פֿון P ביז R; 9 קאָמיסאַריאַט – פֿון Ł ביז Z;

29. סעפּטעמבער: 3. קאָמיסאַריאַט – פֿון S ביז Sz; 10. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז M;

30. סעפּטעמבער: 3. קאָמיסאַריאַט – פֿון T ביז W; 10. קאָמיסאַריאַט – פֿון N ביז Z;

1. אָקטאָבער: 3. קאָמיסאַריאַט – פֿון Z ביז Ź; 11. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז J.

3. אָקטאָבער: 4. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז G; 11. קאָמיסאַריאַט – פֿון K ביז P;

4 אָקטאָבער: 4 קאָמיסאַריאַט – פֿון H ביז Ł; 11. קאָמיסאַריאַט – פֿון E ביז Z;

5. אָקטאָבער: 4. קאָמיסאַריאַט – פֿון M ביז S; 12. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז J;

6 אָקטאָבער: 4. קאָמיסאַריאַט – פֿון Sz ביז Z; 12. קאָמיסאַריאַט – פֿון N ביז Z;

7. אָקטאָבער: 5. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז E; 13. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז Ch!

8. אָקטאָבער: 5. קאָמיסאַריאַט – פֿון F ביז Ch; 13. קאָמיסאַריאַט – פֿון L ביז S;

10. אָקטאָבער: 5. קאָמיסאַריאַט – פֿון I ביז K; 13. קאָמיסאַריאַט – פֿון Sz ביז Z;

11. אָקטאָבער: 5. קאָמיסאַריאַט – פֿון L ביז P: 14. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז G;

13. אָקטאָבער: 5. קאָמיסאַריאַט – פֿון R ביז T; 14. קאָמיסאַריאַט – פֿון G ביז Ł;

14. אָקטאָבער: 5 קאָמיסאַריאַט – פֿון U ביז Z; 14. קאָמיסאַריאַט – פֿון M ביז S;

15. אָקטאָבער: 4. קאָמיסאַריאַט – פֿון A ביז Z; 14. קאָמיסאַריאַט – פֿון Sz ביז Z.

די רעגיסטראַציע וועט פֿאָרקומען אין די שעה׳ן פֿון 8 ביז 13 (1) נאָכמיטאָג. גענויע פּרטים וועלען נאָך פֿעראָפֿענטליכט ווערען.

ווי אַזוי אויסצומעסטען דעם הכנסה=שטייער.

אַ מאַטעריאַל צום פֿינאַנץ=מיניסטער.

שוין אין די נאָהענטסטע וואָכען וועלען די שטייער-אַמטען אָנהויבען אויסצומעסטען דעם הכנסה-שטייער פֿאַר׳ן יאָהר 1927.

דעם 29-טען מאַי 1925 האָט דאָס פֿינאַנץ מיניסטעריום פֿונאַנדערגעשיקט צו די שטייער אַמטען אַ צירקולאַר, אין וועלכען עס ווערט אָנגעוויזען, אויף וואָס פֿאַר אַן אופֿן עס זאָל אויסגעמאָסטען ווערען דער הכנסה שטייער, נעהמענדיג דערבײַ אין אַכט די אויסמעסטונגען פֿון אומזאַץ שטייער. דאָס פֿינאַנץ מיניסטעריום האָט דאַ צוזאַמענגעשטעלט אַ טאַבעלע, אין וועלכער עס זענען פֿעסטגעשטעלט געוואָרען די ריינע הכנסה פֿאַר יעדער בראַנזשע באַזונדער. אַזוי-אַרום האָבען די שטייער-אַמטען געהאַט שוין אַ לײַכטע אַרבײַט: זיי האָבען לויט דער דאָזיגער טאַבעלע אויסגערעכענט, וואָס פֿאַר אַ הכנסה יעדער סוחר האָט פֿון זײַן אַלגעמיינעם אומזאַץ.

די צענטראַלע פֿון סוחרים-פֿעראַבאַנד אין וואַרשאַ האָט אָבער געפֿונען אין אַכט, אַז די דאָזיגע קאָעפֿיציענטען אין פֿערשידענע בראַנזשעס איז אין משך פֿון 1927 נישט געווען די זעלבע, ווי אין 1925 און האָט זיך דאַדורך געווענדעט צום פֿינאַנץ-מיניסטעריום מיט אַ מעמאָריאַל, אין וועלכע די דאָזיגע מאָמענטען ווערען בולט אונטערגעשטראָכען און עס ווערט געפֿאָדערט, אַז דאָס פֿינאַנץ מיניסטעריום זאָל רעווידירען די דאָזיגע פּראָצענטער-טאַבעלע פֿון הכנסה-שטייער.

אין מעמאָריאַל ווערט אָנגעוויזען אויפֿ׳ן איצטיגען מצב פֿון פֿערשידענע בראַנזשעס אין דהיינו:

צווישען די שפּאַטיק-סקלאַדען קאָן מען אונטערשיידען 2 טיפּען. צום 1 מען טיט געהערען די סקלאַדען, וואָס מאַכען אַ יעהרליכען אומזאַץ פֿון 120 טויזענד זל. און פֿערדינען נעטאָ ביז 10 פּראָצ. צום אַנדערען טיפּ געהערען די, וואָס האָבען אַ יעהרליכען אומזאַץ נאָר פֿון 30 טויזענד זל. און פֿערדינען פֿון 7 ביז 8 פּראָצ. נעטאָ.

אין דער האָלץ בראַנזשע (דעטאַיל): אַ מאָן האָלץ, ווען מען רעכענט אַרײַן אַלע הוצאות און אומזאַץ-שטייער, קאָסט דעם סוחר 42,50 זל. און ער פֿערקויפֿט דעם מאָן פֿאַר 43 זל. אַזוי אַז זײַן ריינע הכנסה בעטרעפֿט 50 גר. אָדער 1,2 פּראָצענט.

בוי-מאַטעריאַלען: דער הורט-האַנדעל מיט בוי-מאַטעריאַלען האָט אין 1926 פֿערדינט פֿון 3 ביז 5 פּראָצ.; דער דעטאַליסט פֿון 8 ביז 12 פּראָצ.

מעבעל-בראַנזשע: דער דעטאַליסטען סוחר אין דער מעבעל בראַנזשע האָט געהאַט אַ נעטאָ-פֿערדינסט פֿון 8 פּראָצ.

פּוטער-בראַנזשע: דער הורט סוחר – 6 פּראָצ. און דער דעטאַליסט – 10 פּראָצ. ריינע הכנסה.

לעדער-בראַנזשע: אין דער דאָזיגער בראַנזשע איז בכלל זעהר שווער אונטערצושיידען דעם הורט-סוחר פֿון דעטאַליסט, אַזוי ווי די רעגירונג פֿערשטעהט די דאָזיגע קאַטעגאָריעס פֿו.׳ם סוחר׳ישען שטאַנד, ווײַל דער קאָנסומענט קויפֿט נישט קיין לעדער און ער באַשטעלט זיך שיך בײַם שוסטער אָדער קויפֿט אַזעלכע אין שיך געוועלב. פֿונדעסטוועגען זענען דאָך פֿאַראַן אַזעלכע סוחר׳ישע קאַטעגאָריעס אין דער דאָזיגער בראַנזשע. דער הורט-סוחר האָט אַ מאַקסימאַלע ריינע הכנסה, וואָס שטייגט נישט איבער פֿון 3% ביז 4%. וואָס מען קאָן לײַכט פֿעסטשטעלען בײַ די הורט-טאָוואַריקעס, וועלכע פֿיהרען נאָרמאַלע האַנדעלס-ביכער.

צווישען די דעטאַליסטען הערשט אַ זעהר שטאַרקע קאָנקורענץ און זייער ריינע הכנסה דערגרייכט פֿון 2% ביז 3%.

אײַזען-בראַנזשע: די הורט-סוחרים, וואָס האַנדלען מיט אײַזען-אַרטיקלען, פֿערדינען אין הורט – 4%, אין דעטאַיל-האַנדעל – 8%. בײַ דראָט און נעגעל פֿערדינט דער הורטאָוויק – 4% און דער דעטאַליסט – 6% נעטאָ. דאָס איז די נאָרמאַל - אויסגערעכענטע הכנסה, ווײַל פֿיל פֿירמען אַרבײַטען מיט פֿרעמדע קאַפּיטאַלען און זענען געצוואונגען צו צאָהלען גרויסע פּראָצענטער, וואָס נעמען אַרײַן אויף זייער הכנסה.

גלאָזוואַרג, פֿאַיאַנס און לאָמפּען: די ברוטאָ הכנסה בײַ די סוחרים פֿון דער דאָזיגער בראַנזשע געהט אָפּ צו ביז 18 פּראָצענט. די האַנדעלס-הוצאות זענען אָבער אין דער בראַנזשע זעהר גרויסע, און די ריינע הכנסה שטייגט נישט איבער קיין 5 און אַ ½ פּראָצ.

מאַנופֿאַקטור-בראַנזשע: אין דער דאָזיגער בראַנזשע מוז מען אין הורט אונטערשיידען דעם האַנדעל מיט וואָל, באַוואָל און פֿיכער. דער וואָל-סוחר האָט נעטאָ הכנסה – 2 און אַ ½ פּראָצ. דער באַוואָל-סוחר – 1 פּראָצ. און בײַ פֿיכער – 1 און אַ ½ פּראָצ. בײַם דעטאַיל האַנדעל פֿערדינט דער וואָל-סוחר – 6 פּראָצ. און דער באַוואָל-סוחר – 3,3 פּראָצענט.

קאָלעניאַלען- און היפּעל-בראַנזשע: די ברוטאָ-הכנסה אין דער בראַנזשע דערגרייכט ביז 30 פּראָצ., אָבער די האַנדעלס-הוצאות – 22 פּראָצ., אַזוי, אַז דער ריינער פֿערדינסט איז 8 פּראָצ.

פּאַפּיר-בראַנזשע: די נעטאָ-הכנסה איז פֿון 4 פּראָצ. ביז 5 פּראָצ.

קאָלאָניאַל בראַנזשע: דער ריינער פֿערדינסט בײַם הורט-האַנדעל פֿון 1 פּראָצ. ביז 15 פּראָצ. פֿון אומזאַץ.

צום סוף ווענדעט זיך די צענטראַלע פֿון סוחרים-פֿעראַבאַנד מיט אַ ביטע צום פֿינאַנץ-מיניסטער, ער זאָל אין אַכט נעהמען די דאָזיגע ציפֿערען, וועלכע פֿאַראַקטעריזירען די אמת׳ע הכנסה פֿון די פֿערשידענע בראַנזשעס בײַם צוזאַמענשטעלען די נײַע פּראָצענטער-טאַבעלען. בנוגע דער אויסמעסטונג פֿונ׳ם הכנסה שטייער.

די הכנות צו די שטאָט=ראַט=וואַהלען.

קאָנפֿערענץ פֿון די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען.

וועגען אַן איינהייטליכען פֿראָנט זיך פֿערענדיגט מיט נאַרנישט: פּ.פּ.ס. און דײַטשע אַרבייטס-פּאַרטײַ נישט געקומען און בונד וויל נישט געהן צוזאַמען מיט די פּועלי ציון.

(–) נעכטען איז פֿאָרגעקומען אַ קאָנפֿערענץ פֿון אַלע סאָציאַליסטישע פּאַרטייען וועגען שאַפֿען אַן איינהייטליכען פֿראָנט בעת די וואַהלען צום שטאָט-ראַט. די קאָנפֿערענץ איז צוזאַמענגערופֿען געוואָרען דורך די אונאָפּהענגיגע סאָציאַליסטען. צו דער קאָנפֿערענץ זענען נישט געקומען די פֿערטרעטער פֿון פּ.פּ.ס. און דײַטשער אַרבײַטער פּאַרטײַ. געקומען זענען די אונאָפּהענגיגע סאָציאַליסטען, לינקע, פּ.פּ.ס. לינקע, בונד, פּועלי ציון און רעכטע פּועלי ציון.

בײַם אָנהויב פֿון דער קאָנפֿערענץ האָט דער פֿאָרשטעהער פֿון בונד אָפּגעגעבען אַן ערקלערונג, אַז לויט אַן אינסטרוקציע פֿון צענטער קאָנען זיי זיך אין קיין בלאָק מיט די פּועלי ציון נישט בעטייליגען.

אויף דעם האָט דער פֿאָרשטעהער פֿון פּועלי-ציון ערקלערט, אַז צוליב די לעצטע אָנפֿאַלען פֿון בונד, וואָלטען זיי מיט איהם נישט געוואָלט געהן צוזאַמען; זיי האַלטען אָבער דעם פּרינציפּ פֿון איינהייטליכען פֿראָנט פֿאַר וויכטיגער און זענען געקומען צו דער קאָנפֿערענץ. דער בונד דאַרף זיך אויסדרעהען מיט דעם תירוץ, ווײַל צו דער קאָנפֿערענץ זענען נישט געקומען די פּ. פּ. ס. און די דײַטשע אַרבײַטס-פּאַרטײַ.

נאָך די ערקלערונגען האָט זיך ענטוויקעלט אַ דיסקוסיע, בעת וועלכער די פֿאָרשטעהער פֿון די איבעריגע פּאַרטײַען האָבען דעם אולטימאַטום פֿון בונד, וועגען אויסשליסען די פּועלי-ציון נישט אָנגענומען, און די פֿאָרשטעהער פֿון בונד האָבען ערקלערט, אַז צו דער קומענדיגער קאָנפֿערענץ וועלען זיי נישט קומען.

וועהלער-רשימות.

(ס) היינט 2 מיטאָג ענדיגט זיך דער טערמין, ווען די ווירטסלײַט אָדער הויז-אַדמיניסטראַטאָרען דאַרפֿען אָפּגעבען די ליסטעס פֿון די וואַהל-בערעכטיגטע איינוואוינער פֿון זייערע הײַזער.

די אַדמיניסטראַטאָרען, וועלכע וועלען די ליסטעס נישט אָפּגעבען צום טערמין וועלען שטרענג בעשטראָפֿט ווערען.

בײַ די דעטאַליסטען.

(ס) דער דעטאַליסטען-פֿעראיין בעט אונז מיטצוטיילען, אַז די ידיעה וועגען דעם, אַז דער דעטאַליסטען-פֿעראיין זאָל זיך צו די וואַהלען פֿעראייניגען מיט דעם „קלוב-פּראַצי“, שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט.

דער דעטאַליסטען-פֿעראיין האָט נעכטען אַרויסגעלאָזען אַן אויפֿרוף צו אַלע דעטאַליסטען, אין וועלכען ס׳ווערט געזאָגט, אַז מ׳דאַרף שטימען נאָר פֿאַר די ליסטעס, אויף וועלכע ס׳וועלען פֿיגורירען די רעפּרעזענטאַנטען פֿון די דעטאַליסטען.

שטײַערן

מוזען מאָרגען געצאָהלט ווערען

(פּ) מאָרגען, דעם 31 אויגוסט, איז דער לעצטער טערמין פֿון צאָהלען די שטײַערן: פֿון אונבעוועגליכע גיטער, פֿאַר׳ן 2-טען קוואַרטאַל פֿון יאָהר 1927; לאָקאַל-שטײַער פֿאַר׳ן 3 טען קוואַרטאַל פֿון יאָהר 1927; ווײַטער – די חובות פֿון פּערמאַנענט-שטײַער. עס מוזען אויך געצאָהלט-ווערען די שטײַערן, אויף וועלכע די צאָהלער האָבען בעקומען איינמאָהנונגען.

בירגער=רעכט

פֿאַר די, וועלכע האָבען דעזערטירט.

(פּ) אין משך פֿון די לעצטע יאָהרען האָבען אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזשאַפֿט פֿערלוירען די בירגער-רעכט העכער 1000 יונגעלײַט, וועלכע האָבען אויסגעמיטען דאָס מיליטער-דינסט און זענען אַוועק קיין אויסלאַנד.

לויט ווי מ׳גיט איבער פֿון אָפֿיציעלע קוועלען, קענען די יונגעלײַט צוריקבעקומען די בירגער-רעכט נאָכ׳ן אָפּזיצען די שטראָף, דינען אין מיליטער און ערלעדיגען אַ ריי פֿאָרמאַליטעטען.

אַ טעלעפֿאָן-אויטאָמאַט

אין קרײַז-געריכט.

(פּ) אין טאָג פֿון קרײַז-געריכט האָט די געריכט-מאַכט אויסגעהאָנגען אַ טעלעפֿאָן-אויטאָמאַט פֿאַר׳ן פּובליקום.

דער אויטאָמאַט ווערט טעטיג נאָכ׳ן אַרײַנוואַרפֿען 3 5 גראָשען מטבעות און מ׳קען רעדען 3 מינוט.

פֿון היינט אָן איז דער אויטאָמאַט טעטיג.

„קאַפֿע צענטראַל“

שענקט 10 פּראָצ. פֿון ברוטאָ-הכנסה לטובת דעם אינטערנאַט אין פֿאָרמע „העלענובעק“.

היינט קומט פֿאָר אַן אָפּצײכנונגס-טאָג לטובת „העלענובעק“. דאָס עלעגאַנטע נײַ-ערעפֿנטע יידישע „קאַפֿע-צענטראַל“ (פּעטריקאַווער 48) האָט וואַלענדיג שטיצען דעם יתומים-אינטערנאַט אין פֿאָרמע „העלענובעק“ בעשטימט לטובת דער אינסטיטוציע 10 פּראָצענט פֿון דער ברוטאָ-הכנסה פֿאַר׳ן היינטיגען טאָג.

פֿון געריכט.

בעשטראָפֿט אַ פֿאַבריקאַנט

פֿאַר בעשעפֿטיגען אַרבײַטער 15 שעה אין מעת-לעת.

(פּ) נעכטען איז אין פֿרידענס-געריכט אַרויסגעגעבען געוואָרען דער פּראָצעס געגען דעם פֿאַבריקאַנט ב. פּינטשעווסקי, (ציגעל גאַס 42), וועלכער איז געווען בעשולדיגט דורכ׳ן אַרבײַטס-אינספּעקטאָר, אַז ער בעשעפֿטיגט זײַנע אַרבײַטער 15 שעה אין מעת-לעת קעגען אונז פֿערברעכונג.

דער פֿאַבריקאַנט פּינטשעווסקי איז פֿער׳משפּט געוואָרען צו בעצאָהלען 1000 זל. שטראָף אָדער 3 חדשים אַרעסט.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פֿאַר אויערען, נאָז, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפֿאָן 27-81

שפּרעכשטונדען פֿון 12 ביז 2 און פֿון 5 ביז 7. קאָסטן אויך פֿון אין לאַטשענגעצע (?) ... פֿון 10—11 און נאָמ. פֿון 2—3

ווי אזוי די קהלה מאכט זיך תמ׳עוואטע וועגען די אונארדנונגען אויפ׳ן בית-עלמין.

אונזער תשובה אויפ׳ן בריף פון דער קהלה-פערוואלטונג.

ענדליך זיך דערוואכט אויף אנ׳ענט־פער פון דער יודישער קהלה-פערוואל־טונג, וועגען די אונארדנונגען אויפ׳ן בית-עלמין.

לייכט צו זאגען אנ׳ענטפער, ווען ער זאגט גארנישט און בעמיהט זיך נאך צו באגאטעליזירען דעם גאנצען סקאנדאל־יעזען ענין.

היתכן, שרייבט די קהלה פערוואל־טונג, קיינער פון די געליטענע און צעפולה׳טע האט זיך נאך ביז איצט צו דער קהלה וועגען די אונארדנונגען נישט געווענדעט, און דאס ווערט בע־שריבען אין דעמזעלבען בריף - ווארפט שוין א גאנץ אנדערען שיין אויף דעם גאנצען ענין.

איז ראשית די פראגע בכלל קיין פראגע נישט, ווייל די קהלה-פערוואל־טונג דארף דאך שוין וויסען, אז די בעפעלקערונג האט נישט קיין געוואל־דיגען צוטרוי צו איהר און ווענדעט זיך נישט הארט זעהר גערן און השנית– איז דאס א פירושער נישט אמת. צו דער קהלה האבען זיך יא געווענ־דעט בעוהלעטע און דאס נישט קיין "שלעפערס" אדער אנדערע "נעמינג־עגישען", נאר גאנץ אנגעזעהענע בירג־ער פון אונזער שטאדט. אויב די קהלה פערוואלטונג ליידט אויף שכחה וועלען מיר זי אנהויבען צו דערמאהנען ווער, ווען און ווי אזוי מען האט זיך בעקלאגט אויף די סקאנדאליעזע אונ־ארדנונגען אויפ׳ן בית-עלמין און די קהלה-פערוואלטונג האט עס געשטי־קט ווי דער נעכטיגער טאג.

מיט הנכבר א יאהר צוריק איז אין דער קהלה געקומען דער היגער אנגע־זעהענער בעל-הבית און סוחר ר׳ שבתי הערץ און זיך בעקלאגט אויף אנ׳אומער־הערטען פאל מיט פערטוישען א קבר אויפ׳ן בית-עלמין.

אמת, צי נישט?

ה׳ באק ליפאווא 44 איז געקומען אין גמינע-קאנצעלאריע און וועגען אנ׳עהנליכען פאל געמאלדען איינע פון די פריילינס-אנגעשטעלטע, דאס פריי־ליין האט דעם ה׳ באק אנגעשיקט צום ה׳ וואלפיש, וועלכער פערנעהמט זיך מיט׳ן פערטיילען קרקעות. ה׳ וואלפיש האט געענטפערט, אז ער קען גארנישט טהון. איז ה׳ באק געגאנגען אין ראבינאט דערצעהלט די גאנצע געשיכטע, אז מ׳וויסט איצט נישט, וועלכעס איז דאס קבר פון זיין קינד: איין גומער פריהער אדער איין גומער ווייטער ער וויסט דעריבער נישט וואו צו שטעלען די מצבה. אין ראבינאט האט מען דעם ה׳ באק געעצהט, אז ער זאל די מצבה שטעלען א האלבע אויף איין קבר און א האלבע אויפ׳ן צווייטען קבר.

אמת, צי ניין?

האבען זיך דאך געמוגען אזעלכע א ולהפע, וואס זענען געקומען אין דער קהלה זיך בעקלאגען. אבער אויף באך א זאך ביוזרט זיך די קהלה, מיר פערלאנגען, אז די אויספארשונג וועגען די סקאנדאליעזע מעשים זאלען בע־וואוינען עמיצער פון די געליטענע און אויך א פארשטעהער פון דער פרעסע, וועלכע האט נישט דערלאזט צו איגנא־רירען די אינטערעסען פון דער יוד־ישער בעפעלקערונג.

יא, מיר האבען דאס געפאדערט און פאדערען עס ווייטער, מיר האבען גע־זאגט, אז מיר האבען נישט קיין צוטרוי צו דער אויספארשונג, וועלכע ווערט געפיהרט בחדרי-חדרים און זאגען דאס ווייטער. ביז עס וועט נישט איינגעפיהרט ווערען קיין ארדנונג אין דער מיסטי־טאטע אויפ׳ן בית עלמין, וועלען מיר דאס נישט אויפהערען צו מאהנען.

שרפה אין א מעבעל-פאבריק אויף סקלאדאווע גאס.

טומעל ביי די איינוואוינער. — אפגעברענט דער ערשטער שטאק.

(פ) נעכטען ארום האלב 11 אינאווענד איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער מעבעל-פאבריק אויף סקלאדאווע 15 וועלכע געהערט צו דער פירמע לאנדס־בערגער, זייטענפעלד און רעדעל.

די פאבריק פערנעהמט דעם פארטער 1. און 2 טען שטאק׳או בעפינט זיך א ן דער ליקער אפיצינע, דאגעגען אין דער רעכטער אפיצינע געפינען זיך א ריהה ארבייטער-וואוינונגען

ווען דאס פייער איז ענטשטאנען, האט זיך געמאכט א מהומה און די לאקאטארען האבען אנגעהויבען אין פאניק ווארפען די זאכען פון די פענס־טער. עס זיינען אנגעקומען פייערלע־שער און פאליציי האבען בערוהיגט די איינוואוינער.

די פייערלעשער האבען לאקאליזירט דאס פייער. דער ערשטער שטאק, וואו ס׳האט זיך געפונען די לאקיר-אפטיילונג איז אפגעברענט געווארען. פון די איינ־וואוינער האט קיינער נישט געליטען.

די סיבה פון דער שרפה איז דאס, וואס פונ׳ם אויווען זענען נישט ארויס־גענומען געווארען די קוילען.

דער היזק בעטרעפט עטליכע טויזענד זלאטעס.

אויטא-קאטאסטראפע.

5 יודישע סוחרים שווער פערוואונדעט.

(—) פערגאנגענעם פרייטאג נאכמי־טאג האבען איניגע היגע יודישע סוחרים בעדונגען אנ׳אויטא אין וועקסעלהאהן קיין לאסק, וואו זיי וואלטען אויף זי־ פערוואוינונגי.

ווען דער אויטא איז געווען אויפ׳ן שאסע צווישען לאסק און פאביאניק, איז פון דער פאביאניצער זייט אנגע־קומען אנ׳אנדער אויטא, און וועלכען ס׳איז געזעסען דער לאדזשער גרויס־אינדוסטריעלער קינדערמאן. ביידע שא־פערען האבען אנגעהויבען צו יאגען זייערע אויטא׳ס, ווייל יעדער האט גע־וואלט זיין דער ערשטער אין לאסק. פלוצים איז געפלאצט א גומע אין א ראד פונ׳ם אויטא, און וועלכען ס׳זע־נען געפאהרען די 5 יודען, און דער אויטא האט זיך איבערגעקעהרט, צודריק־קענדיג אונטער זיך די 5 פאסאזשירען. דער אויטא פון ה׳ קינדערמאן איז גע־בליבען שטעהן און מ׳האט אנגעהויבען ארויסצונעהמען די פאסאזשירען פון אונטער׳ן אויטא. ווי ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט זענען אין אויטא גע־פאהרען פאלגענדע 5 סוחרים: חיים מענדעל גרינבערג, פאמארסקא 44. דר׳ גרינבערג, גדאנסקא 31a, יצחק הכשטיין, פאמארסקא 6, סיני ציק מיט זיין זוהן, זאמאדזקא 17. די ערשטע דריי זענען שווערער פערוואונ־דעט געווארען, די לעצטע צוויי לייכ־טער. דער אויטא איז אינגאנצען פער־ניכטעט געווארען.

היינטיגער אפצייכען-טאג,

לטובת דעם „אינטערנאט פאר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק".

(א בריף אין רעדאקציע).

ס׳איז, גלויבען מיר, שוין כמעט נישט דא אין לאדז קיין יודישער מאן אדער פרוי, וואס זאלען נישט זיין בעקאנט מיט׳ן מהות און ווערט פון דער אנ־שטאלט, וועלכע רופט זיך „אינטערנאט פאר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק". אהן שום גוזמא קאן מען היינט בעהויפטען, אז די דאזיגע אינ־סטיטוציע איז א ציהרונג, מיט וועלכען דאס יודישע לאדז האט דאס רעכט צו שטאלצירען. מ׳קאן אלזא זיכער זיין, אז די לאדזער יודישע בעפעלקערונג וועט אויסנוצען דעם היינטיגען אפצייכען-טאג, כדי מ׳ט שפענדען ביד-רחבה, ארויסצוווייזען איהר סימפאטיע לגבי דער דערמאנטער אנשטאלט אזוי ווי זי האט עס פערדינט.

ווען מיר האלטען פונדעסטוועגען פאר נויטיג אויפמערקזאם צו מאכען דורך דער פרעסע אויפ׳ן היינטיגען אפצייכען-טאג געשעהט עס דערפאר, ווייל „בלימעל-טעג" בכלל האבען שוין דעם עולם „דערעסען", ס׳איז געווארען א טאג-טעגליכע ערשיינונג, וואס האט שוין באלד דעם יודישען דורכשניט־ליכען נותן מיד געמאכט.

ס׳איז דעריבער וויכטיג צו דערמא־נען יעדען לאדזער יוד, מאן אדער פרוי: „פוט היינט אייער חוב גערן און מיט צופרידענהייט, ווייל איהר שטיצט דערמיט דעם גראנדיעזען בנין, וואס הייסט: „אינטערנאט פאר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק".

און מיר זענען איבערצייגט, אז דאס יודישע לאדז, וועט זיין פליכט ערפילען!

פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט „אינטערנאט פאר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק"

(גמ. ראדאגאשץ).

ראדיא.

היינטיגער פראגראם.

ווארשא.

12,00 — צייט-סיגנאל, לופט פליה און מעטעראלאגישער-קאמוניקאט, קאמוני־קאט פון „פאט" איבער-פראגראם.

3.00 — ווירטשאפטליכע און מע־טעראלאגישע קאמוניקאטען איבער פראגראם.

5.10 — פארלעזונג, וועגען גאוויקסען.

5.20 — איבער פראגראם, קאמוני־קאטען.

6.35 — נאכמיטאג-קאנצערט.

6 50 — קאמוניקאטען פון פא"ט.

7.15 — פארלעזונג: „100 יאהר ראמאנטיזם".

7.35 — לעקציע פון פראנצויזיש.

8.15 — פאפולערער קאנצערט, פראג־ראמיסיע פון „שווייצער טאל".

10.00 — לופט-פליה - מעטעראלאגי־שער קאמוניקאט, צייט - סיגנאל, קאמו־ניקאטען פון פא"ט, פאליציי קאמוניקאט, איבער פראגראם.

Dr. med. R. Bornstein
אינערליכע און נערווען-קראנקהייטען
טרעמבאצקא (קרוטקא) 9, טעל. 23-06
נעהמט אן פון 7–8 אוו. 868

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
נאכטראלען פון די ליבלינגס-געסט אויס אמעריקא
אננא און היימאן יאקובאוויטש
היינט, דינסטאג, ד. 30, 9 אווענד צו ביליגע פרייזען צום 15. מאל
די גרינע כלה
לעבענס-בילד מיט געזאנג און טענץ אין 4 אקטען פון סיגאל, רעזשיסירט דורך היימאן יאקובאוויטש. — הויפט-ראלען: „גאלדעלע"-אננא יאקובאוויטש; „יעקל"-היימאן יאקובאוויטש.
מארגען, מיטוואך, דעם 31-טען, 9 אווענד צו ביליגע פרייזען
די פוילישע חתונה
אין 10 בילדער מיט געזאנג און טענץ פון טאמאשעווסקי. רעזשיסירט דורך היימאן יאקובאוויטש. הויפט-ראלען. שיינדעלע-אננא יאקובאוויטש; יאקל, ציינגער-פידלער - היימאן יאקובאוויטש.
ס׳נעמען אנטייל די ניי - אנגאזשירטע ארטיסטען פון ריגע אסתר וערינא און ישראל בירנבוים ווי אויך פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, פאלעווסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי צווילין
אדמיניסטראטאר: א. בעזמאן. בזנעס-לייטער: מאכאראווסקי.
בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע.

פערזענליכעס.

(מ) ווי בעוואוסט, איז דער לאווניק פון געזונדהייטס-אמט ביים מאגיסטראט ה׳ אלעקסאנדער יאטעל אפגעפאהרען אויפ׳ן ציוניסטישען קאנגרעס קיין באזעל.

דעם לאווניק יאטעל פערטרעט דער לייטער פון געזונדהייטס-אמט ה׳ סט. קעמפנער.

וואוינונגען

פאר מיליטער-לייט.

(מ) לויט א פעראָרדנונג פון קריגס-מיניסטעריום מוזען די ווירטשאפט מיט־טיילען דעם פאליציי-קאמיסאריאט מיליטערישען ביורא וועגען די פרייע לאקאלען אין זייערע הייזער, וועלכע זיי זענען גרייט צו פערדינגען פאר מיליטער-לייט.

אפערטען מיט אנגעבען די צאהל צימערן, קיך, באד-צימער, אדער-צי־מער א. ד. גל. דארף מען אנגעבען אין פאליציי-קאמיסאריאט מיליטערישען ביורא (פריהיימס פלאץ 14).

דעריבער ווערט בעמערקט, אז דער אפמאך צווישען דעם ווירט און דעם מיליטערישען לאקאטאר וועט פאסירען לויט א פרייער פער־שטענדיגונג.

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט דיזשורען.

(פ) היינט דיזשורירען ביינאכט פאל־גענדע אפטייקען: אנטאניעוויטש (פא־ביאניצקא 50); כאנדזינסקי (פיאטרי־קאווסקא 164); סאקאלעוויטש (פושעטזער 19); רעמבאליגסקי (אנדזשעיע 26); ווינדעלפעוויטש (פיאטריקאווער 25); קאספערקיעוויטש (זגיערזשער 54); טראווקאווסקא (בושונינער 56).

15-טע מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס 17-טער טאג.

3 000 זל. געווינער 14378 34001.
2 000 זל. — 34532 57607 70264 76838 78010 78290 90378 93019.
1 000 זל. — 7449 8772 11222 35792 37021 56087 74763 77006 77636 82165 88262 90345
600 זל. — 1294 1935 9681 15829 16612 28000 37366 37405 38291 39858 53557 53984 59477 70739 72580 82935 89850 94196 101503.

בעשווינדעלט 40 יוד. עמיגראנטען

מען האט זיי פערקויפט פאלשע באהן-בילעטען.- די עמי־גראנטען האבען פאהרען קיין ארגענטינע האט מען פערהאלטען

די טעג איז פון פשערגאווי׳ק ארויס־געפאהרען א גרופע יודישע עמיגראנטען סך הכל 40 פערזאן. וועלכע זענען דורך פוילען געפאהרען קיין האמבורג און פון דארט האבען זיי מיט דער שיף געזאלט פאהרען קיין ארגענטינע. אין פשערגאווי׳ק האבען די דערמאנטע עמי־גראנטען געקויפט באהן- און שיף-בי־לעטען ביי דער דארטיגער פירמע „ני דערהאפער עט קאמפ." און האבען זיך געלאזט פאהרען אונטער דער אגיטה רונג פון קאנוואיענט פון דער משער־יאוויצער פירמע „נידערהאפער עט קאמפ.", ה׳ לעאו ווייסבערג, וועלכער האט ביי זיך געהאט אלע בילעטען.

אויף דער פוילישער טשעכאסלאוואקישער גרענעץ האט ווייסבערג איבערגעגעבען דעם באהן-קאנדוקטאר אפצוסטעמפלען די בילעטען. דעם קאנדוקטאר האבען די בילעטען פערדעכטיג אויסגעזעהן. ער האט דערום די בילעטען פע־הלטען און זיי בעלאזט אונטערזוכען אין דער סטאניסלויער באהן-דירעקציע, וועלכע האט פעסטגעשטעלט, אז די בילעטען זענען טאקי פאלש.

די סטאניסלויער באהן-דירעקציע האט דערום פעראָרדנעט צו באשטראפען די יודישע עמיגראנטען, ווייל די זענען געפאהרען מיט פאלשע בילעטען, ווי־לענדיג צו נישט-ווילענדיג האבען די עמיגראנטען בעצאהלט די אויף זיי ארויפגעלעגטע שטראפען און געקויפט בילעטען ביז לעמבערג, קיין לעמבערג זענען די עמיגראנטען אנגעקומען אהן א גראשען אין קעשענע.

מען האט תיכף אנגעהויבען א אויס־פארשונג דעם קאנוואיענט ווייסבערג האט מען ארעסטירט און די עמיגראנ־טען האט מען דערוויל איבערגעלאזט אונטער א פאליציי-שמירה אין דעם ווארטע זאל פון דעם דריטען קלאס אויפ׳ן לעמבערגער באהן הויף.

בעת דעם פאליציי-פערהער האט דער ערסטערטער קאנוואיענט ווייסבערג ערקלערט, אז ער וויסט נישט פון קיין בתרון און פון קיין חלום. ער האט געמאכט ..., אז ער האט איבערגע־נומען די בילעטען אין פולסטען איבער־צייג, אז זיי זענען גוטע.

צוליב דעם האט זיך די פאליציי פערשטענדיגט מיט דער פירמע „נידער־האפער עט קאמפ", כדי אויפצוקלערען דעם דאזיגען ענין.

ווען מיר רעדען שוין וועגען די פערשידענע צרות, וואס עס האבען אויסצושטעהן די פערשידענע עמיג־ראנטען, וואס פאהרען קיין אמעריקא, איז כדאי זיך אפצושטעלען אויף די שיקאנען, וואס ווערען געמאכט די עמיגראנטען מצד דעם אמעריקאנישען קאנסולאט אין פוילען.

אז האבען די עמיגראנטען, וועלכע פאהרען פון פוילען קיין אמעריקא דורכצומאכען א גאנצען „עקזאמען" אין אמעריקאנישען קאנסולאט אין פוילען.

עס וועט קיינער נישט גלויבען, אז מען פרעגט למשל א פרוי, וואס וויל עמיגרירען קיין אמעריקא אדער אר־גענטינא, צי זי וויסט, וויפיעל פעדערן עס האט א גאנז אדער א הוהן. פיל־מאל שטעלט מען פראגען, וויפיעל האר עס האט א מענש, וכדומה אזעלכע שאלות...

מיט דעם דאזיגען ענין האבען זיך שוין פראינטערעסירט די פוילישע מאכט, וואס האט אינטערווענירט ביים אמעריקאנישען קאנסול אין פוילען, וועלכער האט צוגעזאגט אפצושטעלען די דאזיגע שיקאנעס.

Dr. ROSENZWEIG
צוריקגעקעהרט.
נארוטאוויטשא (דזשעלנא) 9,
540 טעלעפאן 28-74.

די שניט-פײערליכקײט אין ספּאַלאַ

מיט׳ן אנטייל פון דער רעגירונג און דעלעגאַציעס פון גאַנצען לאַנד.

זונטאָג איז אין דער זומער-רעזידענץ פון מלוכה פּרעזידענט אין ספּאַלאַ, פאָרגעקומען צום ערשטען מאָל אין פּוילען די אַלגעמיין-פּוילישע שניט-פײערליכקייט (חג הקציר), וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דעם צענטראַלען פאַרבאַנד פון די לאַנדווירטשאַפטליכע פעראיינען (קולקאַ ראָלניטשע).

מיט׳ן ציל איבערצוגעבען דעם הוכסטען בעל-הבית פון דער רעפּובליק די פּירות פון דער פּוילישער ערד און פון דער שווערער אַרבייט, זענען צו דער פייערליכקייט געקומען פיל פּויערן. פאָרשטעהער פון דער דאָרפישער באַפעלקערונג פון אַלע טיילען פון לאַנד, פון באַלטישען ים ביז צו די פּאָלעסער פּושטשעס.

מייסטעטיס זענען די אָנטיילנעמער פון די פייערליכקייטען געקומען מיט ספּעציעלע צוגען, אין שפּאַן מיט בלומען בעצירטע וואָגענס, צופוס און רייטענדיג. עס זענען אויך געקומען די מיניסטאָרן: סקלאַדקאָווסקי, גרזיבאָווסקי, קוויאַטקאָווסקי, סטאַניעוויטש, יוּרקיעוויטש, דאַברוצקי און מיעדזינסקי, פיל פאָרשטעהער פון דער אַרמעע, פון די לאַנדווירטשאַפטליכע קרייזען און פאָרשטעהער פון דער אויסלענדישער און אינלענדישער פּרעסע.

12 אַ זייגער בייטאָג איז דער מלוכה-פּרעזידענט אין באַגלייטונג פון זיין ציווילער און מיליטערישער סוויטע, אַרויס אויף דער טעראַסע פון פּאַלאַץ, וואָס איז באַפּוצט געוואָרען מיט תבואה-זאַנגען און פאַרשידענע עמבלעמען פון דער אַרבייט פון אַ לאַנדווירט, ווי: שערפּעס, קאָסעס און אַזוי ווייטער. דער אָרקעסטער האָט געשפּילט דעם באַגריסונגס הימן און דאַן איז פאַר׳ן פּרעזידענט פאָרגעקומען אַ פּאַראַד פון די פּויערים דעלעגאַציעס פון אַלע וואָיעוואָדשאַפטען מיט פאָהנען פאַר דעם מלוכה-פּרעזידענט און האָבען לכבוד איהם געמאַכט אויסרופען.

דער פּאַראַד האָט געדויערט אַ גאַנצע שעה צייט.

נאָך אַ קורצע פּויזע איז דער מלוכה-פּרעזידענט אַרויס צוזאַמען מיט זיין סוויטע אויף דער צווייטער זייט פון פּאַלאַץ, וואו עס איז אויסגעבויט געוואָרען אַ ספּעציעלע טריבונע, וואָס איז געווען באַפּוצט מיט גירלאַנדעס, גרינס און טעפּיכער. אויף דער טריבונע זענען געווען צוגעגרייט ספּעציעלע פאָטעלען פאַר׳ן מלוכה פּרעזידענט, זיין פרוי, פאָרשטעהער פון דער רעגירונג און איינגעלאַדענע געסט. עס האָט זיך אָנגעהויבען דאָס אַוועקלעגען די קרענץ פאַר דער טריבונע פון מלוכה פּרעזידענט. צו דער טריבונע זענען רייהען-ווייז, אונטער די קלאַנגען פון פאַרשידענע פאָלקס-לידער, וואָס ווערען געזונגען בײַ׳ן שניט אין פאַרשידענע טיילען פון דער פּוילישער רעפּובליק, צוגעקומען דעלעגאַציעס און האָבען אַוועקגעלעגט די פּירות פון זייער אַרבייט. איינגע פון די קרענץ זענען געווען זעהר אָריגינעלע און האָבען אַרויסגערופען די אַלגעמיינע באַוואונדערונג.

באַזונדערס שעהן איז געווען דער קראַנץ פון די פאָרשטעהער פון דער משכילישער דאָרפישער יוגענד, וואָס איז ספּעציעל צו דער פייערליכקייט געקומען פון פּראָג.

נאָכדעם האָט געהאַלטען אַ רעדע דער „שניט סטאַראָסטע" ה׳ סאָלאָוש, וואָס האָט אין נאָמען פון דער אַלגעמיין פּוילישער דעלעגאַציע געהאַלטען אַ רעדע אין דער פּויערישער פאָלקס-שפּראַך. ער האָט אונטערגעשטראָכען, אַז אין קראַנץ פון דער דעלעגאַציע איז איינגעפלאָכטען געוואָרען דאָס בעסטע און דאָס שענסטע, וואָס די פּוילישע ערד גיט אַרויס פון זיך, און נעמליך: קאָרן, אַלס סימבאָל פון האַרטען כאַראַקטער, ווייץ — אַלס סימבאָל פון די בעסערע גייסטיגע עלעמענטען, ה. בער — אַלס סימבאָל פון גלייכגעוויכט פון שכל און בלומען, וואָס זענען געקליבען געוואָרען אויף די פּוילישע פעלדער.

— נעהם דאָס אַלץ, האָט געזאָגט ה׳ סאָלאָוש, און ווירטשאַפט דערמיט אַזוי, אַז דיין פעסטע הערשאַפט זאָל ווען דער פונדאַמענט פון אונזער לעבען אויף דער בשיאַזאָת-דיגער ערד. הערש אַזוי, אַז עס זאָל נישט זיין בײַ אונז קיין הונגעריגע און קיין ליידענדע און אַז מיר זאָלען וואָס גיכער זיך דערוואַרטען בעסערע פּירות פאַר אונז און פאַר אונזערע שכנים.

נאָך אַ קורצער פאַרווײַלונג זענען געברייט געוואָרען אונטער׳ן פרייען הימעל גרויסע טישען פאַר 300 פּערזאָן. דער מלוכה פּרעזידענט איז געזעסען אין מיטען. עס זענען געהאַלטען געוואָרען רעדעס, אויף וועלכע עס האָט אין קורצע ווערטער געענטפערט דער מלוכה פּרעזידענט. אין אַ געמיטליכער שטימונג האָט דער מיטאָג געדויערט עטליכע שעה צייט. אין אָוונט זענען אין פאַרשידענע אָרטען פאָרגעקומען פאָלקס פאַרוויילונגען, וואָס האָבען געדויערט ביז שפּעט בײַנאַכט.

די פייערליכקייט האָט איבערגעלאָזט אויף אַלע, וואָס האָבען זי איבערגעלעבט, אַ נישט פאַרגעסליכען איינדרוק. עס ווערט פּראָיעקטירט, אַז אַלע יאָהר זאָלען אין ספּאַלאַ פאָרקומען ענליכע פייערליכקייטען פון פאַרענדיגען דעם שניט.

יורידישע עצות.

6104. אַ לעזער שניידערמאַן.
היים בעשטעהט לאָקאַלען געניסען פון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען שוץ. קאָנען אָבער געשלאָסען ווערען פרייע אָבמאַכען אָבער נאָר בלויז בנוגע דער סומע ברוטו דירה געלד און אופן פון צאָהלען.

6105. ס. ל.
לויט׳ן אַרט. 84 פון אוסטאַוו וועגען דער צ. ג. פּר. ווערען דורכ׳ן געריכט בעזייטיגט פון עדות זאָגען גייסטיגע-קראַנקע, פיזישע קאַליקעס, וועלכע האָבען צוליב זייערע קערפּער-פעהלער נישט בעקאָנט זיין קיין עדות פון די געגעבענע אומשטענדען, קינדער געגען עלטערן אַחוץ די אויסגערעכנטע, ווערען לויט אַן׳עקספּערטיזע פון פּראָגרעסיווען צד אויך נישט צוגעלאָזט עדות צו זאָגען פאָלגענדע פּערזאָנען: משפחה לויט דער גלייכער ליניע אין ערשטע 3 שטופען פון דער זייט גער ליניע, אַפּאָטרופּוסען און פּערזאָנען, וועלכע געפינען זיך אונטער זייער השגחה אַדוואָקאַטען, פּערזאָנען מיט וועלכע דער צד פּראָצעסירט זיך אָדער זיי זענען מאַטעריעל אינטערעסירט אין אויסגאַנג פון פּראָצעס לטובת דעם צד, וועלכער רופט זיי אַלס עדות בעטרעפענדיג, אויב זיי האָבען אַרויסגעדרונגען דורך זייערע בעאַמטען-פּאָזיציעס און די פּערזאָנען, וועלכע האָבען פאַרלוירען אַלע בירגער-רעכט.

6106. אַ שטענד. לעזער מיוו.
די לאַגע האָט זיך דורך דער צייט נישט געענדערט, די אַ ווייטגעהאַנגענע אין די פּאַזערען פאַראָרדנונג, שפּיצט זיך נישט אויף קיין ספּעציעלע געזעצען אָדער שטאָט אַליין אויך נאָך נישט קיין שום רעכטליכען גרונד. איבריגענס וועלען מיר וועגען דעם שרייבען בנוגע די רעכטע פון לאָקאַטאָרען אין פאָרדיגען אַ טייל פון די פּראָמענע דירות סובלאָקאַטאָרען פאַרצייכענליכען די טעג אויף די שפּאַלטען פון נ. פ. אַן׳אויספיהרליכען אַרטיקעל.

אַ ווילנער משוגענער יוד אונטערן „חשד" אַלס אַ פרויען-הענדלער.

קריסטליכע פריילין יאָגט זיך נאָך איהם איבער׳ן גאַס. – האָט ס׳חייוט זיך אַרויס אין קאָמיסאַריאַט

אין סאָליטשעניק נעבען ווילנע איז זיך אין אַ געוויסען פאַראַכט געזעסען אַ יונגע קריסטליכע פריילין, איינע שטאָמערינע ביניעוויטש, 19 יאָהר אַלט. צו איהר האָט זיך צוגעזעצט אַן׳אומבעקאַנטער יונגער הער און פאַרפיהרט מיט דער פריילין אַ געשפּרעך, מאַכענדיג איהר פאַרשידענע פאָרשלאָגען, וועלכע האָבען ביי דער פריילין אויפגעוועקט אַ חשד, אַז זי האָט דאָ צו טון נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי מיט אַ פרויען-הענדלער.

אַן׳איבערגעשראָקענע פון געדאַנק, האָט זי זיך איבערגעזעצט אויף אַ צווייטען באַנק, וואו ס׳איז געזעסען אַ יונגער קריסט און פאַר יענעם אויסגעזאָגט איהר חשד.

יענער האָט אינסטינקטיוו אויפגעהויבען די האַנד און אָנווייזענדיג אויפ׳ן פרעמדען יונגערמאַן דעם פאַרדעכטיגען אין האַנדלען מיט פרויען געפרעגט:

— אַזאַ דער איז דאָס?

דער ערשטער אומבעקאַנטער האָט משמעות דערהערט, אַז מען רעדט וועגען איהם און מען ווייזט נאָך אויף איהם מיט׳ן פינגער, האָט ער זיך אויפגעהויבען פון באַנק און אָנגעהויבען גיך אַוועקצוגעהן.

דאָס האָט נאָך מעהר פאַרשטאַרקט ביי ביידען דעם חשד, אַז זיי האָבען דאָ צו טון מיט אַ פרויען-הענדלער און זיי האָבען בעשלאָסען איהם נאָכצוגעהן און איבערגעבען דער פּאָליציי.

יענער (גאָר אַ יוד) האָט בעמערקט, אַז מ׳גייט איהם נאָך. האָט ער אָנגעהויבען צו לויפען אויף אַן׳אמת.

דאָס האָבען בעמערקט אַ פּאָר פּאָליציאַנטען, וועלכע האָבען אויך געהאָלפען נאָכיאָגען דעם ענטלויפענדען און ענדליך איז דעם „פרויען-הענדלער" בעלונגען צו פאַרהאַלטען ביי שוו. אַנגאַ גאַס און אָפּגעפיהרט איהם מיט פּראָטאָקאָל אין 3-טען קאָמיסאַריאַט.

די פריילין סטאָמאַרע ביניעוויטש האָט מיט אַן׳אויפגערעגטער שטים דערצעהלט אין קאָמיסאַריאַט וועגען איהר חשד אַז אַז יענער „פרויען-הענדלער" האָט זי געוואָלט „פאַרפיהרען" אין זיין נ.-ק.

אויך דער צווייטער — דער קריסט האָט דערצעהלט, אַז דער „פרויען-הענדלער" האָט זיך געלאָזט לויפען און געפּרובט באַהאַלטען-ווערען, ווען ער האָט דערהערט, אַז די פריילין דערצעהלט איהם וועגען איהר חשד.

בעת מען האָט אָבער אָנגעהויבען מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט צו פאַרהערען דעם „שעפען הזכם" האָט דער לעצטער אָנגעהויבען צו געבען משוגע׳דיגע אויפקלערונגען, טענה׳דיג, אַז ער איז זיך אין אַלץ כוהן. ער בעטעט אָבער מען זאָל טעלעפאָנירען צו זיינע קרובים זיי זאָלען איהם אַרויסנעהמען פאַר 500 זל. קוויטאָ. אויפ׳ן קאָמיסאַר האָבען די ריידן פון יודען געמאַכט אַן׳איינדרוק, אַז ער האָט דאָ צו טון מיט אַ פּסיכיש נישט נאָרמאַלען סוביעקט. ס׳האָט זיך טאַקע באַלד בעשטעטיגט, אַז דער פאַרהאַלטענער איז נישט ביים קלאָרען זינען און וואוינט אויף קאַשי-קאָווד. פאַרשטעהט זיך, אַז דער דאָזיגער מין „פרויען-הענדלער" איז באַלד בעפרייט געוואָרען, הגם ער האָט נישט געוואָלט אַרויס פון צירקעל כל זמן ווי זיינע קרובים, וועלכע זענען טאַקע באַלד געקומען, וועלען נישט איינלייזען פאַר איהם 500 גילדענע קוויטאָ, וואָס איז פאַרשטעהט זיך געווען אַן׳איבעריגע זאַך.

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

99) (ראָמאַן).

קורלאַנד האָט פערוואונדערט געקוקט אויף דער פרוי לוריע: פאַרוואָס האָט זי עפּיס געמאַכט אַזאַ אונטערשייד צווישען די ביידע ברידער? פאַרוואָס האָט זי זיך פאַרגעשטעלט, אַז גראַנזשאַר האָט געקאָנט זיין דער מערדער? הלמאי האָט עס אויף איהר געמאַכט אַזאַ איינדרוק, ווען זי האָט דערהערט קאַרל׳ס נאָמען?

ער האָט ביי איהר וועגען דעם אַ פרעג געטאָן!

— ווייסט איהר חייסט עס נישט? — האָט זי שטיל געענטפערט — קיינער האָט אייך וועגען דעם גאָרנישט געזאָגט?

— וואָס הייסט?

— גאָט מיינער! גאָט מיינער!

ס׳איז ענטשטאַנען אַ שטילקייט, איבערגעריסען פון דער פרוי לוריע׳ס שלוכצען.

פּלוצים האָט דער אַגענט, וועלכען ס׳איז עפּיס איינגעפאַלען, אַ פרעג געטאָן:

— ווי-אַזוי איז עס געשעהן, וואָס איך דער ערשטער האָב אייך אָנגערופען דעם פאַרברעכער ביים נאָמען?

— ווער זשע דען האָט עס געקאָנט טון? צי עס צפר, חוץ אייך, ווייסט עס נאָך?

— אַ, אוודאי... אַ סך פּערזאָנען, צווישען אַנדערען ווייסען עס איינגע פּאָליציי-בעאַמטע... נו, און אפילו אין אייער משפּחה...

— אין מיין משפּחה? — האָט די פרוי לוריע איבערגעצ׳הורט, נישט-פאַרשטעהענדיג, וואָס ער זאָגט איהר — קודם כל האָב איך איצט נישט קיין משפּחה... מיין מאַן זיצט אין תפיסה... ביידע פּלימעניקעס אונזערע לעבען נישט... די רוסען האָבען זיי דערשאָסען.. איך בין איינע אַליין — בלעגד, ווי אַ שטיין אויף דער וועלט, און איך האָב קיין משפּחה נישט...

— מען האָט מיר געזאָגט — האָט זיך קורלאַנד אָנגערופען

— אַז איהר האָט אַ טאָכטער, אַן׳אַדאָפּטירטע טאָכטער... האָט מען מיר געזאָגט?

— רעדט מיר נישט, איך בעט אייך, וועגען איהר! — האָט די פרוי לוריע אויסגערופען מיט בלאָנדזשענדע אויגען — איך וויל נישט... דאָס איז אַן׳אומגליקליכע!.. איך האָב זי פאַרשטאָסען, און זי עקזיסטירט שוין מעהר נישט פאַר מיר...

— אדרבא, וועגען איהר טאַקי וויל איך, אַז מיר זאָלען רעדען!

— שווייגט! איהר דאַרפט נישט אָנרופען איהר נאָמען! דאָס וואָלט זיין אַ שרעקליכע לעסטערונג נאָך דעם, וואָס איך האָב מיר פריהער געזאָגט..

— איך הויב אייך נישט אָן צו פאַרשטעהן! — האָט דער אַגענט פערוואונדערט ערקלערט.

— יהודית... וועגען איהר האָט איהר דאָך פריהער פאַרפיהרט דעם שמועס?

— יאָ זי!

— יהודית איז אַן׳אויסגעלאַסען מיידעל... זי איז אַ „קאָכאַנקע"... אוי, רבונו של עולם, מיינע ליפּען דאַרפען אַרויסברענגען אַזעלכע ווערטער!

— אַ קאָכאַנקע? — האָט קורלאַנד איבערגעפרעגט, קנייטשענדיג די ברעמען.

— דרייוויצעס... איהר הערט? קאַרל דרייוויצעס אַ ליבהאָבערין, דעמזעלבענס, וועלכען איהר בעשולדיגט אין ערמאָרדען לעווינטעלען! די קאָכאַנקע פון דעם מענשען, צוליב וועלכען איהר פאָטער גהנם אַוועק פון דער וועלט! אמת, ס׳איז שרעקליך!..

די פרוי לוריע האָט איבערגעכאַפּט דעם אָטעם, און ווייטער געפרעגט:

— צי קאָן עס עמיצען נאָר איינפאַלען אין קאָפּ? און זי ווייסט נאָך דערצו, אַז קאַרל דרייוויץ איז דער ריכטיגער מערדער? זענט איהר זיכער אין דעם?

— יאָ, זי ווייסט.

— פרעג איך אייך, האָט איהר אין פערלויף פון אייער פּראַקטיק געטראָפען אַזאַ גרויזאַמען פאַל? אָ, פאַרשאָלטענע! פאַרשאָלטענע!

קורלאַנד איז געבליבען שטעהן פאַר אַ הויכער רעטעניש.

— יאָ — האָט ער געזאָגט — די זאַך איז טאַקיש אַזוי שרעקליך און עקלהאַפט, אַז ס׳איז גאָר שווער דערין צו גלויבען.

— ליידער! איך האָב נאָך אַלץ געהאַט אַן׳אונבעוואוסזיניגען האָפען און גלויבען אין דער אומשולדיגקייט פון מיין טאָכטער. איך האָב עס איצט אָבער פאַרלוירען אויף אייביג.

— איך וועל אייך נאָך עפּיס פרעגן, פרוי לוריע: צי האָט איהר עפּיס געוואוסט וועגען דער בעציהונג פון יהודית׳ן מיט דרייוויץ׳ן איידער דער מאָרד איז פאָרגעקומען?

— זאָל גאָט שומר וניצל זיין!. אַזאַ בעציהונג איז גאָר נישט געווען!

— איהר זענט זיכער אין דעם?

— זיכער, וואָס זיכערער קאָן גאָר נישט זיין! איך האָב, דאַנקען גאָט, אַן׳אויסגעצייכענטען זכרון... יהודית האָט אפילו נישט געקאָנט דעם דרייוויצען.

— הייסט עס, אַז זייער קאָנטאַקט דאַטירט זיך פון דעם מאָמענט פון מאָרד?

— יאָ.

— דאָס איז אינטערעסאַנט... דערמאָהנט זיך אָבער גוט. אפשר דאָך?

— אָבער איך זאָג דאָך אייך, ווי עס איז! — האָט די פרוי לוריע אומגעדולדיג אויסגערופען.

— מיר דאַכט זיך דעריבער, אַז איהר, פרוי לוריע, האָט אַ טעות געהאַט אין אייער טאָכטער... צי האָט איהר נישט געהאַט, וואָס צו פאַרוואַרפען איהר פריהער?

— גאָרנישט. זי איז געווען אַ ליבע, קלוגע און בעשיידענע קינד.

(פאָרטזעצונג קומט)

געמישטע חתונות צווישען יודען און קריסטען אין אַמעריקא.

(בריף פון ניו-יאָרק).

מיר זענען געזעסען אין אַ קאַפע אויף בראָדוויי און האָבען געשמועסט — אַ גרופּע פריינד, יודען און קריסטען, פריינגעקומענע אין ניו יאָרק פון פאַרשידענע שטעט. דער שמועס האָט זיך אָנגעהויבען: וועגען הענרי פאָרד'ס אַמאָליגע אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע און זיין איצטיגע חרטה; און מיר זענען פון דעם איבערגעגאַנגען צו אַן אַלגעמיינעם געשפּרעך איבער'ן צוזאַמענלעבען פון יודען און קריסטען אין אַמעריקע. איינער פון דער גרופּע, אַ קריסט, אַן אינטעליגענטער אַמעריקאַנער, האָט אַריינגעוואָרפען אַ ווערטעל:

— אין די געמישטע חתונות איז כסדר צו זעהן דעם פאַקט. יודישע יונגע לייט האָבען חתונה מיט אירישע מיידלעך...

מ'האָט שוין אַזוי אָנגעהויבען דערציילען פון באַקאַנטע, וועלכע זענען פּאָרלעך פון געמישטע חתונות. — ער אַ יוד; זי — אַן אירישע.

אַ יוד פון דער זעלבער גרופּע פריינד האָט זיך אָפּגערופען:

— און יודישע מיידלעך האָבען חתונה מיט איטאַליענער...

דער שמועס איז שוין, אַלזאָ, געגאַנגען אויף אַ ברייטען שטייגער. וועגען געמישטע חתונות בכלל;

וועגען דעם, וואָס יודישע בחורים האָבען נאָר חתונה מיט אירישע מיידלעך;

וועגען די יודישע מיידלעך, וואָס האָבען חתונה מיט איטאַליענער.

איז דאָס פאַקט אָנצונעמען פאַר אַ פאַקט?

דער ענטפער איז: מ'הערט וועגען דעם אויף טריט און שריט.

אַז אין אַמעריקע איז די צאָהל פון געמישטע חתונות אַ גרויסע, איז מעהר קיין צווייפעל נישט. פון שטעט, וואו די יודישע באַפעלקערונג איז אַ קליינע, איז אָנגערעדט, און אַזעלכע שטעט איז שוין אַ געמישטע חתונה געוואָרען אַ גאַנץ "נאַטירליכע זאַך". נאָר אַפילו אין שטעט מיט גרויסע יודישע באַפעלקערונג קומען זיי פאָר אָפט.

דאָס נעהמט זיך פון'ם נאָהענטען צוזאַמענלעבען פון יודען און קריסטען. אַפילו אין די שטעט וואו יודען וואוינען אין קאָמפּאַקטע מאַסען, איז עס הייסט, אַז זיי האָבען באַזונדערע קוואַרטאַלען אָדער "געטהאָס", איז דאָ אַ נאָהענטער צוזאַמענלעבען פון יודען און קריסטען. אַרבייט, געשעפט און אַמוזירונגס-פּלעצער ברענגען צוזאַמען.

דאָס ערקלערט אויך פאַרוואָס יודישע יונגע לייט האָבען חתונה גראָד מיט אירישע מיידלעך, און פאַרוואָס יודישע מיידלעך האָבען חתונה גראָד מיט איטאַליענישע יונגע לייט.

מ'קען פאַר דעם נישט אָנווייזען קיין ציפער; אָבער פאָלגענדע פאַקטען זענען גוט באַקאַנט:

גרויסע מאַסען אירישע מיידלעך זענען באַשעפטיגט אַלס סטענאָגראַפיסטקעס, זיי קומען אין בארירונג מיט יונגע יודישע געשעפטס-לייט. דערצו זאָגען די איריש-אַמעריקאַנישע מיידלעך שטה: אין אויסזעהן, אין זייער וואוקס, אין זייער פלינקקייט, און זענען פריי אין האַלטונג, אין באַנעהמונג. זיי האַלטען זיך נישט דווקא אָנגעבונדען אָן זייערע פאַמיליען. דער יודישער יונגערמאַן, וועלכער פאַרליבט זיך אין אַ קריסטליך מיידעל און באַשליסט חתונה צו האָבען מיט איהר, האָט מאַקי אַ געפונען ביי'ם קאַל פאַר זיין פאַרליבטע, זיין קריסטליכע כלה, וועלען אָבער אַ סך פון זיין כלה'ס קריסטליכע משפחה, ווילט זיך וועגן איהם נישט. די איריש-אַמעריקאַנישע מיידעל איז גרייט אָפּצורייסען זיך פון אַ גאַנצער משפחה זי איז גרייט אויסצופיהרען איהר אייגענע פּלען.

און מיילווויז אַז דאָס די זעלבע סבה, וואָס ווירקט אויף דער יודישער מיידעל חתונה צו האָבען מיט אַן איטאַ-ליענער.

דער איטאַליענישער בחור איז אויך גרייט אָפּצורייסען זיך פון זיין משפחה אויב דאַרפען, וואו עס ציהט איהם קוקט אויס שענער, ליבער, וואַרימער. דער נאָהענטער צוזאַמענלעבען פון יודען און איטאַליענער איז נישט אַזוי דורך געשעפט ווי דורך די גאַסען, וואו מען וואוינט. די איטאַליענישע קוואַרטאַלען גרעניצען זיך שטענדיג מיט די יודישע.

נאָר צו זעלבען ערקלערונגען פאַר געמישטע הייראַטען דאַרף מען נאָר, וואָס איז שייך צו ניו-יאָרק, אָדער אַנדערע גרויסע שטעט, וואו ס'איז דאָ אַ טיף פאַרוואָרצעלטער און ברייט פאַרצווייגטער יודישער לעבען. וואָס איז שייך צו שטעט, וואו יודען זענען מיט די וואוינונגען און מיט'ן גאַנצען לעבען אַזוי צוזאַמענגעמישט מיט קריסטען, קען נאָר זיין איין ערקלערונג — מ'ווערט אַזוי איינגעלעבט איינער מיט'ן צווייטען, אַז מען שטעלט זיך נישט קיין פראַגע וועגען רעליגיאָן אָדער אָפּגעזונדערטע לעבענס-שטייגערן.

געמישטע חתונות דאַרפען זיין, יודען און קריסטען קומען פונקט אַזוי ווי עס קומען די געמישטע חתונות ביי אַנדערע פעלקער. אַ יודישע משפחה און אַ נישט-יודישע משפחה דערנעהנטערן זיך דאַרפען דורך אַ שידוך צווישען קינדער: אַזוי ווי שוועדישע און אַ פּאָר נאָרוועגישע משפחה, אַזוי ווי אַ דייטשע און אַן ענגלישע.

אינ'ם געשפּרעך, וואָס מיר, די גרופּע פריינד האָבען געהאַט, איז פון איינעם געוואָרען אַ באַמערקונג וועגען דעם אונטערשייד צווישען יודישע עלטערען און נישט-יודישע עלטערען. — וועגען [illegible], ווען זיי קריגען אַריין איידעמס אָדער שנירען נישט פון זייער רעליגיאָן, נישט פון זייער פאָלק.

ביי אונז יודען פיהלען זיך עלטערען נישט אַזוי גליקליך ווען זיי קריגען אַריין אַ קריסטליכען איידעם אָדער שנור. מעגען די אַריינגעקומענע קריסטען אין דער יודישער משפחה זיין די בעסטע צוגעפּאַסטע זיווגים, אבות "בושה'ם", פיהלען יודישע עלטערען דאָך אַ גרעמערקייט צו זיי. פאַרשטעהט זיך, אַז אין די באַקאַנטע פאַלען פיהלען יודישע פאַמיליען איז דאָס טראַגיש. אָבער ביי די נישט-יודישע פאַמיליען שטעלט זיך אַ פראַגע-צייכען, אַפילו ווען זיי זענען נישט רעליגיעז.

די קריסטען אין אונזער געזעלשאַפט האָבען דאָס פעסטגעשטעלט זעהר גוט, און איינער האָט נאָך געמאַכט אַ באַמערקונג:

— מיט רעליגיאָן האָט דאָס גאָר נישט צו טאָן; עס האָט העכסטענס צו טאָן מיט'ן גאַנץ-אייגענאַרטיגען משפחה-לעבען, וואָס איז דאָ ביי יודען.

ער האָט עס ערקלערט אַ ביסעל ברייטער:

— יודען האָבען זיך אַלע מאָל געפיהלט פרעמד צווישען אַנדערע פעלקער. מען האָט זיי געמאַכט צו פיהלען זיך פרעמד. ס'איז געווען רדיפות אויף זיי: מ'האָט זיי געטריבען, געשלאָגען. דער משפחה-גייסט ביי זיי איז דערפאַר געוואָרען אַלץ ענגער. דערפאַר, אויב אַ יודיש קינד האָט חתונה מיט אַ קריסטליך קינד, מוז אין דער יודישער משפחה זיין אַ געפיהל אַז "דאָס קינד ווערט פאַרפרעמדט", און אין דער משפחה קומט אַריין אַ וועהטאָג. ס'הייסט, אַז מ'האָט פאַרלוירען אַ קינד...

נאָר גאָר אינטערעסאַנטע פאַקטען, וואָס זענען דערציילט געוואָרען שפּעטער, זענען פאָלגענדע:

געוויינליך, זאָגען דאָך דאָס די קינדער פון די דייטש-יאַהודישע יודען, וואָס מישען זיך אויס מיט קריסטליכע קינדער און הייראַטען מיט קריסטען. נו, ווייזט זיך אַרויס, אַז ס'זענען נאָר די זיהן פון די יאַהודישע פאַמיליען, וועלכע זענען זיך מתחתן מיט קריסטען — נישט די טעכטער.

פאַרשטעהט זיך, אַז עס זענען דאָ אויסנאַהמען; אָבער אויסנאַהמען זענען דאָ אין אַלץ. יעדענפאַלס, מ'זעהט זעלטען ווי טעכטער פון יאַהודישע פאַמיליען הייראַטען מיט קריסטען.

אין באַשטימטע ווערט אויך, אַז די טעכטער פון די אַלט-יאַהודישע פאַמיליען הייראַטען גראָד מיט זיהן פון יודען-אימיגראַנטען, אַ דור-אַלט-אימיגראַנטען, און נישט מעהר. אָדער מיט יונגע לייט, וועלכע זענען אַליין אימיגראַנטען. זיי האָבען דאָ געקראָגען אַן אַמעריקאַנער ערציהונג, האָבען זיך אַרויפגעאַרבייט אין דער אַמעריקאַנישער געזעלשאַפטליכען לעבען; האָבען אַזוי באַקראָכען [illegible] צו די יאַהודישע פאַמיליען, כאָטש אויף זיי בולט איז נאָך דאָ, און וועט אויף זיי אייביג בלייבען די [illegible] יודיש-אַמעריקאַנישע פאַרב.

די ערקלערונג פאַר דעם איז: די טעכטער פון די רייכע יאַהודישע פאַמיליען זוכען מעהר גייסטיגקייט אין לעבען. די "יודישקייט" וואָס איז אַזוי געבאַקען אויף דעם אַמעריקאַנישען שטייגער, דירעקטען יודישען יוגענדמאַן פון די געטאָס אין אייראָפּע אַפּעלירט צו זיי. עס קוקט זיי אויס אַ ווייטער, פרעמדע און דאָך חנ'עוודיג וועלטעל. דער אייגענער קרייז פון נאַטירלע יאַהודישע פאַמיליען ווערט זיי ענג. די אַלטע יאַהודישע פאַמיליען לעבען אין אַ מין ענגערער "נעסט", ווי אונזערע יודען, אימיגראַנטען, יודען לעבען. די יאַהודישע פאַמיליען זענען מעהר אויסגעמישט מיט דער דרויסענדיגער וועלט, וואָס איז שייך געשעפט; און זייער אינערליכען לעבען זענען זיי אָבער אַן [illegible], אַן אָפּגעשלאָסענע גרופּע, אָהן דער יודישער פאָלקס-מאַסע, אַרום זיך, און אָפּגעזונדערט אויך פון דער קריסטליכער וועלט. די קינדער זייערע זוכען אַרויסצורייסען זיך פון דער "נעסט". די טעכטער ווערען דערפאַר געהנטער מיט דער יודישער פאָלקס-מאַסע; די זיהן געהען אַוועק צו דער ווייטער וועלט — צו די קריסטען.

און אפשר איז דאָס דערפאַר, וואָס מיט טעכטער געהען מיט פאַמיליען-טראַדיציעס, ווערענד זיהן רייסען זיך גיכער אָפּ פון טראַדיציעס.

און אַך אונזער גרופּע פון פריינד, יודען און קריסטען, אין דער קאַפע אויף בראָדוויי מאַכט אויך דערצעהלט געוואָרען די פאָלגענדע [illegible]:

צוויי שוועסטער, יודישע טעכטער פון אַן אַלט-יאַהודישער פאַמיליע אין סאַן פראַנציסקאָ, האָבען געהייראַט מיט צוויי ברידער, אַמעריקאַנער קאַטאָליקע יונגע לייט פון אַ שטאָט אין אָרעגאָן. אין די פאַמיליען פון ביידע זייטען איז געווען אַ גרויסער יום-טוב. ביי איין פאַמיליע, ביי דער יודישער, נעהמען חתונה האָבען צוויי טעכטער אין איין טאָג; ביי דער צווייטער פאַמיליע, ביי דער קאַטאָליכער, נעהמען חתונה האָבען צוויי זיהן אין איין טאָג. ביידע פאַמיליען, די יודישע און די קריסטליכע, זענען געווען גוט איינגעלעבט נאָך פון פריהער איידער זייערע טעכטער און זיהן זענען זיך געוואָרען חתן כלה. צוויי יודישע טעכטער, צוויי שוועסטער, געהען מיט דער צושטימונג פון זייערע עלטערען חתונה האָבען מיט קריסטליכע יונגע לייט אין איין טאָג — איז דאָס געווען אַ סימן, אַז די יודישע פאַמיליע איז גאַנץ ווייט פון יודישקייט. דאָך, האָבען די צוויי יודישע כלות פאַר קריסטליכע חתנים אויסגעפּאַסט, אַז זייער חתונה זאָל נישט זיין אין די "ספירה-טעג", צווישען פסח און שבועות. די חתונה איז אָבער געווען פּראָגראַמירט פאַר דער צייט. האָט מען געפּראָוועט די חתונה ל"ג בעומר... צ'ס איז דאָס געבליבען אַ טראַדיציע אין דער פאַמיליע, פון אַן אַלטער מאַמען, וואָס האָט פאַרזאָגט אַלע מיידלעך פון דער משפחה, אַז עס זאָלען פעהלען זיך צווישען פסח און שבועות ווען מען טאָר קיין חתונות מאַכען. אין די יודישע כלות פאַר קריסטליכע חתנים האָבען דאָס אָנגעהיט...

דאָס איז נישט גלאַט [illegible] דאָס ווערט אָנגעגעבען אַלס אַ פאַקט.

פּ. ב. שפּירער.

Gimnazjum Humanistyczne
T-wa Szerz. Ośw. wśród Żydów m. Łodzi
POMORSKA 46-48, tel. 6-64.
Zapisy kandydatów przyjmuje kancelarja codziennie od godz. 9 do 14. Początek zajęć dn. 1/IX o godz. 9-ej.
Egzaminy wstępne dn. 1/IX o godz. 16. 875

די לאַנג-יעהריגע
קירזשנער-ווערקשטעל
W. TIGER PIOTRKOWSKA 38
1. piętro front. Telefon 14-99
איז ווידער ערעפענט געוואָרען און נעמט אָן אַלע אַרט בעשטעלונגען פון אַנפערטיגען און אַנבענע סחורות. אויך ווערען אָנגענומען אַלערלעי אומאַרבייטונג פון זשאַקעטס, קראַגענס און פעלצען.

שטיהל-געבעטע
פערשידענע פאַסאָנען פון געפעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאַראָקאָ-צעראַטע שטעהען אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל
ווי אויך **טאַפּעציר-געגענשטענדע**
קאָזעטקעס די נייעסטע פאַסאָנען, מאַטראַצען אין 3 גאַטונגען אויך בעקומט מען ביי מיר סאַלאָן-גאַרניטורלעך, אויף זייר-פאָטעליעס. ווי אויך נאַנדאַלקעס, קאַוועטשעלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען, ספּרענזשינעס, אויך שטיהל צום פּאָלסטערן פאַר טאַפּעצירער פערשידענע פאַסאָנען פון
בעסטען אויסגעאַרבייטען האָלץ
בעקומט איהר — נאָר ביי —
נ. לעווקאָוויטש, פּאָלנאָצנאַ 5

די מאָדערנסטע שולע פאַר יודישע אינטעליגענץ אין נאָרדישער געגענד!
Dla dzieci **żyd. inteligencji** północnej dzielnicy miasta.
7-קלאַסיגע **שולע** — פון — קאַצענעלסאָן-נאַחומאָוו נאַד לודקאַ 6 נייע נאַס ביי נאָוואָמיעסקאַ.
שילער אין עלטערן פון 6—14 יאָהר ווערען אָנגענומען אין די שולע-קלאַסען.
50% ביליגער אין די נאָכמיטאָג שולע פאַר אונבעמיטעלטע.
פּויליש איז די אונטערריכטס שפּראַך פון אַלע למודים.
העברעאיש אין אַלע למודי קודש ווערט געלערנט גרונדליך
7-kl. SZKOŁA KACENELSON-NACHUMOW ul. nad Łódką Nr. 6 przy Nowomiejskiej.
אונטער דער פּערזענליכער השגחה און הנהגה פון ר' **בנימין יעקב קאַצענעלסאָן** ווערט געפיהרט ספּעציעל פאַר קנאַבען פון בעסערע אָרטאָדאָקסישע עלטערן (פון 4—14 יאָהר)
אַ רעליגיעזער חדר (נאָכמיטאָג פון 4—7)
מיט דעם חדר-פּראָגראַם פון אַלע למודי-קודש: חומש רש"י, תנ"ך, פסוק, גמרא.
ר' אלול 1927 1/9 — אָנפאַנג פון די לעקציעס. אַלע שילער אין שילערינס מוזען קומען אין שולע. איינשרייבונגען פון 11—2 און פון 4—7. מיטברענגען אַ מעטריקע און אַ פּאַספּאָרט-בילד פון קינד.

Freblówka nowoczesna ◆ מאָדערנע פרעבעלשולע
פאַר קינדער פון 3—6 יאָהר.
פּויליש אונטערריכטס-שפּראַך — אין דער 1-טער גרופּע. **העברעאיש** אין דער 2-טער גרופּע. מוזיק, ריטמישע גימנאַסטיק, ריטמישע טענץ, האַנדאַרבייט, גוטע אויפּזיכט, ענטוויקלונג און בעסטע ערציהונג.
50% ביליגער איז די נאָכמיטאָג פרעבעלשולען פון 2—6 פאַר אונבעמיטעלטע אָדער שוואַכע קינדער.

הייל-פעדאַגאָגישע קורסען
פאַר אָפּגעשטאַנענע און שוועררערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען) פּויבשטונחנט
Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-אַרצט.
עלעקטריזאַציאָן, ליכטהיילבאַדען.
CEGIELNIANA 6, tel. 51-89
עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוונט.

7-קל. קנאַבען-שולע
ש. שולדענריין פּאָלודניאָוואַ 29
שילער אָנמעלדונגען (פון 5½ ביז 14 יאָהר) אין אַלע קלאַסען ווערען אָנגענומען טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 5 ביז 7.
די לעקציעס הויבען זיך אָן דעם 1-טען סעפּטעמבער, 8 אַ זייגער פריה.
באַמערקונג: אין נייעם שול-יאָהר ווערען געעפענט קורסען ספּעציעל פאַר יודישע למודים פאַר שילער וואָס באַזוכען די פאָלקס-שולען אָדער גימנאַזיעס. 544

CHCECIE OSZCZĘDZAĆ?

W takim razie pielęgnujcie wasze obuwie za pomocą pasty

Urbin

Na żądanie wszędzie do nabycia w mniejszych i większych puszkach.

בעפאָר די נעהסט קויפען מעבעל, בעט איך אנצוזוכען מיין

מעבעל־אויסשטעלונג

חסכאַדניא 66, טעלעפ. 34-25 ביי

L. Salomonowicz

וואו בייַ מיר קען מען קויפען קאָמפּלעט־איינריכטונגען און פּראַכט־צימערן, ווי אויך איינצעלנע מעבעל־שטיק צו מעסיגע פּרייזען אויף גוטע בעדינגונגען. פּינקטליכע און רעעלע אויסאַרבייטונג.

8-kl. Gimnazjum Żeńskie

MARJI HOCHSTEINOWEJ

Wólczańska 23, telefon 14-27.

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס־שולען (קאַטעגאָריע A)

דיַ לעקציעס הויבען זיך אָן דעם 1-טען סעפּטעמבער. 619

דיַ קאַנצעלאַריע איז אָפען פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

ביים גימנאַזיום אַ „קינדער־היים" סיסטעם פרעבל. מאָנטעסאָרי.

דער פּאַסאַזשיר פון 15 יאָהר עקזיסטירענדע 928

פאַסאַניר־ און הוט־פאַבריק פון

P. Rozental

לאָדז, זאַחאָדניאַ 10 (אין 2. הויף)

נעהמט אָן זעמטליכע רעפּאַראַטורען און צו פאַסאָנירען פון פערשיעדענע מענער־, אויך דאַמען־הוטע צו מעסיגע פּרייזען. רעעלע בעהאַנדלונג!

אין דער פאָרבערייטונגס־שולע פון **ש. זעלאַנקא**

68 וואָסכאָדניאַ 68

ווערען אָנגענומען שילער פון 6 יאָהר אָן.

בעמערקונג: ס'איז געעפענט געוואָרען אַ III קלאַס

עלטערן!

פאַר 3 זלאָטעס אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינדער וואָס לערנען אין פאָלקס־שולען: חומש, רש"י נ"ך משניות, גמרא יהדות היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריוו זעלבסט צוזאַמענשטעלען דורכ'ן בעוואוסטען אָרטאָדאָקסישען העברעאישען לעהרער י. ד. ראָזענפעלד, פלאַץ וואָלנאָשטשי 6 קווער אַפּ. רעכטס 2 שט. בעט. ס'ווערן אויך אָנגענומען אָנפאַנגער פון 5 יאָהר אָן! אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערפאָלג גאַראַנטירט!

אכטונג ה"ה פּריזערס!

מיין פּערמאַנענט־געשעפט אין פערטיגען פון פּאַראַקן אין גרויסן אויסוואַהל פון פערשיעדענע העלער שע און בלומען־וואַסערן צום פּרייז פון 4 זל. קעלניש וואַשער 3 זל. פיקסוינ 7.80 זל. ווי אויך אַלערליי פּריזער־צוגעהערט צו קאָנקורענץ־פּרייזען

J. Drukier מיט אַלפּונג

11 ZAWADZKA 11

קומט איין איהר וועט זיך איבערצייגען!

רענטגענ־ ערצטליך־רענטגענישער קאַבינעט פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַטאַוואָסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 2-1 / $6^{1}/_{2}$-$5^{1}/_{2}$
ד"ר רושאַנער	הויט־און געשלעכטס־קר.	11-10 / 2-1
ד"ר גאָלדשטיין־פאַלאַק	אינעוו. ראַנקהייטען	2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען־קראַנקהייטען	2-12
ד"ר ראַזענצווייג	קינדער־קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאַפּיערני	פרויען־און געבורטס־הילף	6-5 1-$11^{1}/_{2}$
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע־קראַנקהייטען	2-1 ביז 5-4
ד"ר ווינבערג	אינערע מאָגען־לונגען־קר.	7-$5^{1}/_{2}$ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-2
אַ. גראַדזענסקי	צאָהן־ארצט	7-3
נ. ראַזעס	צאָהן־ארצט	2-9

צאָהן־פלאָמבירונג, בעלייכטונג, קוואַרצן, מאַסאַזש, א. אז. וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען־אינסטיטוט

הייֿלונג פון הויט־קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגען־שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונג, קוואַרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע מעדיצינישע אַנאַליזען.

אַ קורס פון בעהאַנדלונג (מאַסאַזש) ... 6—4 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען אין דעם שבת פון 7—4

עסיקס אין ד"ר שטעקער

Dr. med. STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און געשלעכטס־קראַנקהייטען, בעגער־שוואַכקייט, רענטגען־שטראַהלען, עלעקטרי־טעראַפּיע.

נעהמט אָן פון 9—10 און פון 5—8 אָוונט, פון 6—9 אין פּרייטאָג.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צייקקראַנקהייטען

זאָכאַדניאַ 57 (צעגעלג. 19)

טעלעפאָן 19-94.

ספּעציאַל־ארצט פאַר הויט־און ווענעריש קראַנקהייטען, טעגער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעהמט אָן פון 9—10 פריה און פון 5—8 אָוונט. שבת פון 5—6 ספּעציעל־ווערטאָגס־זאַל.

ראַטנישמסבייאַנים און צאָהנטעכניקער

י. ביטענסקי

5 קאַנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונט.

פּרייזען בילינג. בערעבט טעלעפאָן.

פּאַדערס איבערגאַל

נאַר פאַבריקאַנטען

פעלדער־בעטען

פּראַנצען מיט דער פאַבריקס־מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר חלבע ביר גאַראַנטירט.

אויך שווערע אויך לאַגער פון פיינסטע ניקעל־בעטען, קינדער־וועגעלעך, קינדער־שלאַפּעלעך, שאַנקערט און גבלאַכע מאַטראַצען.

ביליגסטע פּרייזען, רעעלע בעדינונג ביליגסטע פּרייזען!

לאָדז, פּולנאַצנאַ 24.

טליתים־פאַבריק

וואָלערנע, הויכלע, האַלב־וואָלענע און זייַדענע טליתים פון פערשיעדענע, ווי אויך טליתים־קאַסטען, טויגענדע און טאַשען אויף בעשטעלונג, שפּאַניעס און ציצית.

צו הערקויפען ביליגער אין איינצעלנעם.

ביי **א. ה. ציטרינאָווסקי, קאָמיטענגאַ 1.**

אויך צוזאמען מיט אויך פּאַראָטער, קומט און איבערצייגט אייך! 598 נאָכקאָפּירונג ערלויבט אָבער טרעפט בעסער אויף אויסגעבעסערטע פּרייזען.

791 **בעקאַנטמאַכונג.**

אייער אויסערליכער אויסזעהן

איז אַ וויכטיגער לעבענס־פאַקטאָר, דערפאַר וועדעט זיך מיט אייערע בעשטעלונגען נאָר אין דעם הערען־שניידער־אַטעליער

ז. ראַפּוך, פּיָיטרקאָווסקאַ 153

(פּראָנט, 2-טען שטאָק)

וואו עס ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי מענער־גאַרדעראָבען נאָר לויט די נייעסטע מאָדעלען. ווי אויך בעגוועמליך אויף ווערשען.

צוגעגעבען פּרייזען.

ד"ר מעד.

J. SZMERŁOWSKI

פּעטריקאַ. 17 טעל. 7-13

אַקושעריע און פרויען־קראַנק. צוזיבען־ווערקטע נעהמט אָן פון 3—5 און 7—8 אָוונט.

אכטונג לאַנדווירטן!

די בעוואוסטע לעהרערין פון צושניידען און נעהען איז צוריקגעקעהרט פון אויסלאַנד און בעגינט פון 1. סעפּטעמבער ד. י. די לעקציעס פון צושניידען, נייהען און מאָדעלירען פאַר 45 זל. דאָס וועש־פאַך פאַר 60 זל. כ'בעגינט צו נייעסטע מעטאָדען פון דער לעהרער־טעכניק לויט וועלכער מען דערגרייכט דעם לעהרנען דער לעהרער געוויינליך אין 1 חודש, אינטערעסענטען מעלדען זיך פון 12 ביז 2 נאָכמ. און פון 4—7 אָוונט. קאָנסטאַנטינער 11

Dr. L. Szyfman 597

זשעלאַזנאַ 3 טעל. 72 6

צוריקגעקעהרט.

פ. גרינבלאַט

9 זשעראָמסקיעגאָ 9

1-טער שטאָק רעכטס טאָג פון

לעקציעס פון ביסטן ערפאָלג.

אַשליטען־שטריקער

אויך אַ מאַשין P. D. ווי אויך צו נעוועהאַלט כל מאַשינען קענען זיך מעלדען צו **גוטענער** אויף נאַוראָטשקאָ 5. 620

אַ זוגען מעבלירטע

צימער

ביי אַן אינטעליגענטער און אָנשטענדיגער פאַמיליע מיט אַ בעקוועמלעכקייטען איינגאַנג איז פון זאָפאָרט צו פערמיטען. צו ערפאָהרען אין אַדמי־ניסטראַציע 611

השבת אבדה.

געפונען דאָס אַ אויף פּעטרוקאַווער אַ וועקסעל אויף 35 זל. צאָהלבאַר דעם 22 סעפּטעמבער 1927 אויסשטעלער מ. ד. וואַקסמאַן. דער עהרליכער פינדער וועט געבעטען דעם וועקסעל אָבצוגעבען צו ל. חיים, פּראָנצישקאַנער 4. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. 609

ס'ווערט געזוכט

אַ מענש

אין קאָנפעקציאָנס־געשעפט ביי א. מ. בערלינער, פּיָיטרקאָווער 294. 610

עס ווערט געזוכט

— פון זאָפאָרט —

2 צימער און קוך

אין צענטרום פון שטאָט אין פּלאָנטשאָוו או אַ מעבעל קאָמפלעקט געוואונשען. צו ערפאָהרען קאַראָלאַ 4 אין קאָנטאָר. 614

צו פערמיטען

קעלער־סוטערן מיט איינגאַנג פון שטאָט אין פראָנט. עס קען זיין אויך אויף אַ פאַבריק. צו ערפאָהרען קאַראָלאַ 4 ביים קאָמיטעט 614

מעבעל פון רייכע צו ערקויף

דיוואַנעס, פעלצען, ניי־מאַשינען, גאַרדעראָבען, פאָטעלן א. ז. וו. אויף צאָהל די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (הויף לינקס)

(29 מעבעל־צוגעלג, (פּרעזעס־וואַלאָנצע אוואַנציעריט אויף די טרעפּ נעבען מעבעל אַחיגעל אין דעם געהניען־שטאָק. נעגרמען זיך צו שרייבען צו עטיקעטן. 1381

קויפט מעבעל

מעבעל נישט קיין

מעבעל

בעסער איהר איבערצייגט אייך ווען אין מיין

מעבעל־געשעפט

44 גדאַנסקאַ (לוי א) טעלעפאָן 62-56 **44**

Ch. ŁAZNIK

נאָר ביי מיר קענט איהר שעהנע מעבעל און ביליג, בעקומען פערשידענע, בעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואַנעס, פעלצען, ניי־מאַשינען, סאַמאָוואַרען, אַנציגער א. ז. וו. איך צאָהל די העכסטע פּרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

511 עלטסטער כירורגישער

פעלדשער י. סענדער

פּאָמאַרסקאַ 14 (שרעדניאַ)

Telefon 62-83 טעלעפאָן

דער פעלדשער האָט פּראַקטיצירט אין פּאָמאָרנקקאָ'ס שפּיטאָל 14 יאָהר, נעמט אָן יעדער צייט צו מעסיגע פּרייזען, בעזוכט אויך אַנערשטקלאַסיגע רעזורע פאַר הערען און דאַמע, ווי אויך מאַניקור.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיאַזשעווסקאַ 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָליגאָסקי	נאָז, האַלז, אויערן־קר.	4—5
ד"ר קערשנער	קינדער־קראַנקהייטען	12-$9^{1}/_{2}$ / 5-4
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1-11
ד"ר לופּינסקי	הויט־און געשלעכטס קר.	2-12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גהמונג קר.	5-1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען־קראַנקהייטען	12,30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד"ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס־הילף	4—5

פּאָנקט־טעראַפּיע, שפּר ד־ינסטיטוציען ווי שטראַלען א. ז. א. אַמפּוען־שטראַלען, קינסטליכע בערגזונען־בעשטראַהלונג און שפּרינגונגען, מאַסאַזשען, עלעקטראַטעראַפּיע, אַמבולאַטאָריע, אויך פּערלונג — היזימען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, פון אורין פּלעגמע און בלוט. 2130

אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן־ארצט	2—10 נ"מ.
ד"ר לאַזשינסקאַ / מאַראַצעווסקאַ	צאָהן־ארצט	7—3

קינסטליכע ציהן, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך שבת און זונטאַג.

אַנאָנסען־פּרייזן: פאַר וואָרט 5 גראָשען, ... ערשטע וואָרט 40 גר. ... 15 גראָשען, ... 10 גראָשען ... 100 גראָשען ...

אַנאָנסען־פּרייזן:

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.